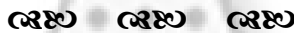

«¼w{nkõehEïD y»kkZ MmE Aëu{kiklke f¼{ktykÛPk yLku[Pk MmE ikhMMLke {æp hkr°kyusLBpk. «¼w{nkõeh ¼okõLku fïD ;kkLk Åkk{eLku°kelMk ð»koMmE ¼khiÉp{kMk ðo÷kfkukuÄ{kkkuWÄÉp EëÄku þj- [zk÷ òrîLkuÄký íPkok ÉpLkku yrÄfh sykõelkuíPkoke çkLkÛPk. ¼khiÉp{kMk, MíP, yMíP, çkñ [Pq yaþkí{kkLk, Pkøk;kkLk «okx fPÞyLku ¼khiLk ÷kfkukk ÓÉPkukuÉPkúke ¼he EëÄkt íPkoke {nkí{kykukuçkLkõe rnLÉMíkkLkúke çkLkLk Épkuçkt sLkÄ{kkku«[kh fPko

¼okõLkLk rp»PkayüÉp ÄkPòkLke h[Lkk fhe, okýÄhkayár»xõkÉLke h[Lkk fhe.

Äkùkík Múkrõh yk[kPkayüWÄkkòkku ðokhúke h[Lkk fhe. [knhpe ykøk{ ikúkk rÄMíkk÷emk ykøk{ku ikúkk yLP Múkrõh yk[kPkòðokhu fñk supk tku Au íkuMðõ{k ÷¼w{nkõehEïD Lk;kkLk ¼PÞAu nk÷ rÄMíkk÷emk ykøk{ rðã{kLk Au ikúkk nõhkuÄ{okúkk þk tkurðã{kLk Au «¼w{nkõehEïD MíP ©ík;kkLkLkku«fkp fhe [ikõÄ MmYÄk íkèúkk MúkkÄLk fhe. íku yu AðxLkúkkzuykþwþ çkkfè òyelku AðxuçkurÉðMk MmE (ÄkkòkÄkne{ktyZkh ÉpLk hkòyúkkku oký {ÓPkuníkkúkk{Lke ykøk) y¼z «ðknuWÄÉp EëÄku íkuçkLk Lkð hkò ÷Aðe òrîLk níkk LkuLkð {÷fè òrîLk úkr°kþ hkò níkk. AðxLke M¼k{k ÷k¼ku {Lkþku ¼okõLkLk þehLke yLíkkðMúkk òyelku ¼okk ÚPk níkk. ¼okõLkLkÄkLk yLkuÄkþLkMðYÄk sykõPuyLkuykí{kLke {ñóíLk WÄkkPkusykÛPk. ykMkuðrÉ y{kðMPLke yf «nh hkr°k yðþak hne íPkhu«¼w yu þehLkku íPkok fPko yLku íkurMØ MúkkLk{k rMØ-çkð Äkh{kí{k ikhefu MkrÉ yLkLík{k ¼kòkurçkhs{kLk ÚPk.

i úkkçkh fkuçLke yLkurÉokçkh fkuç ðokhúke ðMkrík íkuMk{PuMðo{æLkuçkhh ÷k¼ Äktr°Mk nõhLke ykþhu níke. ©e {nkõehEïD yLkuyþkf, ¼khiðe, Mkrík hkòLk M{kP{k sLkLk MíP ðep fhkz ÷ok¼okLke níke. rnLÉMíkkLk ikúkk yV½rLkMíkkLk, yhçkMúkkLk, ykMk{k ðokhu yLP Épkuçkt Äký sLkÄ{oV÷kòkúke sLkLk MíP ðÄe níke. yþkf Äknu÷kt çkð níkkuÄký ÄkA÷úke íkusLk ÚPkuníkku [jokð hkò sLk níkku þfhk[kþke Äkðoçkñý, úkr°kþ, ði-P yLkuyþ yu [kh ðýkuçkt sLkÄ{o«ðíkkuníkku íkúke rðç{k Mðrík Äkt[{k, Aék, Mkrík{k Mífk MmE Ép fhkz ÷ok¼ok sLkLk MíP níke. okshkíLke okkÉe MúkkÄLkhh ðLkhs [kòzku ©e þe÷okuyMqhlkku rp»P níkku íkusLkÄ{o{kLkíkku níkkuyLkuyþðÄ{kkkuçkLk ykÄíkku níkku íkuð¼ík{k ððkr÷þ ikhVLk Ép{ktyk{hkò sLkÄ{eo níkku íkúkk ð¼ík{k sLkLk MíP Äkt[-Mkrík fhkz MmE Lke níke, fñkhÄk÷ hkò sLkÄ{eohkò ÚPkuy íkúkk okhñ©e nuç [jy[kþoníkk. íkuçLk ð¼ík{k sLkLk MíP Äkt[fhkz ykþhuníke. íkuð¼íkuÄký Úkzæ ½ýk «{ký{k [khu ðýkusLkÄ{oÄk÷ikk níkk. fñkhÄk÷ hkò yusLk çkñýkuku¼kñf ikhefu ððMúkkÄkík fPko fñkhÄk÷ ÄkAe ðMíkk÷ yLkuykñk «ÄkLkku ÚPk. íkuçLk ð¼ík{k sLkLk MíP [kh fhkzLke níke íkuð¼íkuÄký i úkkçkh yLkurÉokçkh sLkLkúkk ðñkñf níkk sLkkuúkr°k Ä{o«{kýPðkrÉf «ðýk fhík. ðMíkk÷ yLkuykñk ÄkAeLk fkuç{ktykúkk hk{kLk [kþo íkúkk ðð÷¼k [kþo ÄkAe íkuykúkk WÄÉpúke yLkuyþýð hkòyúkk ðñkúke sLkLk MíP ½xð ÷køke, yLkusLk ðýfkuçkhuçkLk sLkku íkúkk ðð÷¼k [kþo ðýð çkLkððk {kzák. ©e nehrðsþMqhelk ð¼ík{k ©e yfçkh çkÉpknLk M{kP{k sLkLk MíP çku fhkzLke ykþhuníke. ÄkùkíkT°kýMku ð»kuçkt ½xíkk ½xíkk rð.Mk 190Äk ÷ok¼ok{k sLkLk MíP ðep ÷k¼ okýkð ÷køke. Äkùkík ÄkÉh ÷k¼, Äkùkík ikh ÷k¼ yLkurð.Mk 1980 MmE{k sLkLk MíP çkhh ÷k¼ Äktr°kelMk nõh okýkþ Au sLkLk MíP ½xðLkkt yLkf fkhýkuAu «Úk{ íku íkaykayüMðÄ{çkt ½ýk ¼hk ðrÉf Äkñkrýf rnLÉyúkk rhðks Ék¼÷ fPko íkúkk MkrÄyúkk MíP ½xð ÷køke níke. íkuç rnLÉwMPLkMeyku Ä{kq[kþk ÄkxusLk MkrÄyúkkÄ{o«[khuVhðLke Mkrðz çkÄ ÚE.

sLkLk MíP ðÄðLkkt fkhýkuku WÄkPkòk Úkíkku çkÄ ÚPkuy sLk ðýf fkuç rMðkPLke yLP fkuçkuku sLk çkLkððLke ððMúkk ½xe okE. {Mk÷{kLkku sñ ok{u íkúkk {Mk÷{kLk fhe þfu Au yLkuykñkLke fkuçLke MíP ðÄkhu Au íkòkusLkLkkuÄkðo{kòkoníkku íkusLkkuçkÄ fPko íkúkk sLk fkuç ðPkÄkhe nkòkúke çkfy, Lk{kÉokçkLk ÷køke yLkuykñkLkÄ{çkLk ¼kð ÷køke, íku yLP fkuçkuku ykç{ýúke ÄkñkLke ðík WÄkh Q¼e hne Sðep fuyðe ÄMkríkLk ;kkLk y;kkLk çkLkð ÷køke.

rnLĒykyu {MK ÷ {kLke hkBP {ktĀkkkLke ½yē ¾he ðMkīke ¾kE Au ¼q- [qfufkE {MK ÷ {kLk ðurnLĒkk {¼ {kt ūkfūtkuĀkAe ikurnLĒw<kPrūik fhuīkuĀky īkūkuĀkAk rnLĒĀ {q kt ÷ ūkk Lk nīkk. nðurnLĒykyuĀkkkLke īku¼q- ðE AuyLkuðx ÷ kE økPīk īkūkk yLP Ā {q kt økPīk ÷ k rnLĒykyuĀkkAk «krūik fhkðe rnLĒĀ {q kt Ēk¾ ÷ fhðk {kzāk Au {ĒLk {knLk {k ÷ rðPk, Mðk {e ©ØKLĒĒ īkūkk pīfhk [kpkāīkūkk ðīyðk [kpkāøøPk Au īkykūkk sīk ÷ k Āky sLk rnLĒykyu ðryf nkðkūke ðøke pðPk Lkūke. rnLĒykyusučkīñy ðryfkuðøkhAuīkykūkkLkuyLkfhý fhuAuyLkusLk {mLkyku īkuyk çkçkīk {ktrçk ÷ fī y; k sðk Au īkykuīkūkĀ {kē rçPk fhuAĀky rçPk {ī ¼ ĒūĀkhMĀkh {ī ¼ Ēðk ÷ k MkĀykykūke Mkūkuyōp «q ūke ðkīk fhðk {ktĀky MK {ĀōīkLkuXfkyur {ūPkīð ykðe ðp yq {kLkuAu Āky nðufīk ÷ kf {mLkyku yk [kpkāīkūkk sLk økhMūkuðīkē kLk ĀkrhĀMūkrīkLkuðyē økPk Au sLk pk t kūsLk fūq {kt «īPīf ŪPĀōīk ðyPuīPkhu sLkūkkūçk ðĀpu sLkkuðīkē kLk {kt ykĀīfk ÷ eLk ĀMūkrīk {kt AuĀky īkykuVōīk ¾kðy Ākeðy SððyLkufīk [khuĀ {kē fī ÷ ef «ðy k fhðe yk ÷ s MK {S p fūAu īkūke īkykuē kt Ā {d Lkfk yLkuĀ {økrīkLke [ð ÷ ½yē s ykuAe hnuAu

ꣳꣳ ꣳꣳ ꣳꣳ

sLkkuē kt īkkuh^okuLk ¾kP yLkufĒ {q īPkøk fhuīkus sLk çkLke p fūīkūkk ¾ūke ðøkhūçke ð ĀĀk Akze Ēūīkkus sLk çkLke pfuyðe nk ÷ Lk sLk ðryfkuē çkkrūk ¼køkLke {kLPīk Au Āky sLk pk t kuē kt [khuðykoĀkkkLk økñy f {o « {kyūðīkōkk sLk çkLke pfuyðe rðPk ÷ ar»x Au īkūkusLk fūq ¼q- ðk ÷ kōke Au fēk ykP MK {kS ÷ k ÷ k ÷ sĀkīkhkP fusumðhr [īk- '¼khīfk EriknkM' {kt sýkðuAufu' sLk MkĀykyus ÷ k ĒmLkPk {kt yLP Ā {kē MkĀykyu Ākrō^o Lkūke, yLkusLkĀ {kē rōi {kt ½yē syh Au'

÷ kf {kLP rīk ÷ fuðzkēhLke sLk fīdVhLM {kt ¼kky ykĀkīke ð¾īkusýkðPīnīkufu 'ðĒ Ā {o sīk ÷ kusLkĀ {o «k [elk AuyLkusLkĀ {kē çkūke ðīĒf qMkLkLkP ŪPkAu'

rð. Mt. 1963 {kt Mhīk {kt {nkM ¼kLke çkçf {kt sðk ÷ k ÷ k ÷ sĀkīkhkP Lkēfīk, hmīk {kt y {ĒkðĒ Wīkhuē k. īkuð¾īku {nq pī ©e ÷ ð ÷ ¼kE hkP SLke Mkūku ÷ k ÷ kS [khMku {kyM ÷ ELku {Lku {k ðkLkuĀkĀhuē k. {LkwPkūkk fðPký fhðkLkuWĀĒp yĀPkunīku ÷ k ÷ kSyūīkuð¾īku sLkūke WĒkhīk yLkuyrnMkLk ð¾īky fPkōnīk yLku fīkīnīkufu 'ykĀLk sðk sLk MkĀykykūke rnLĒLkuVØkh ūkðLkuAu' sLk pk t kuē kt {LkwPkūke ĒPk fhðkLk sýkðPī Au ĀkpwĀkē fhīkt {LkwPkūke ĒPk fhðk {kt yLkīkōyīrðPk V^o Auyq sLk pk t kuē k fheLkufnuAu

sLkkuē kt īPkøke MkĀykyuĀ {økhwīkhefūĀkkkLke īPkøk ĒPk {kt {pøkē hīk. īkykyusLkūke Mkī'Pk ½xuAu īku īkhV çkīñyūke Ākufpī ÷ ūk yĀPīLkn^a īkūkk īkē Lk MðōīPkøkykyuM½ {q ðe sLkūke Mkī'Pk ½xuAu īkūke ðyð fhðk fPk WĀkPku ÷ eĀk Lkn^a. økhMūk sLkkyuĀky M½ ¼kku fhe īkuMçkĀe fĒ WĀkPkuPkBPk Lkn^a; fkhý sLk økhMūku {køk ¼køku sLk pk t kūsLk {kīkykuçkLkīk Lkūke īkūkk sLkkuŪPkĀkhe ¾kLĒĒk-ðī¼ð¼køke nkðkūke yk çkçkīkūke rçk ÷ fī yōy hīk īkūkk īkyku fīk [khuøkkzheyk «ðknu sLkĀ {kūĀk ÷ k ÷ kP, īkūkk īkykūku sLk Mkī'Pk ðyðLkuWĀĒp Āky PūkkPkP {ēPk Lkn^a. MkĀykyu īkūkk yk [kPkā īPkøk yLk rçPk fīz fhðk {kt s ĀkkkLkū apP {kLkðk ÷ kP. īkūkk īkykyu ðñh WĀĒp ĒðkLk {køkkākhV Ēīk fP ðīĒf Ākhrýf rnLĒykykūkhkōyku īkhVūke Mkhe {Ē {æ. ykPōMkLkīkLk sLk rnLĒykykūkhkBPk {q ūkkuçkĀ ŪPk

{MK ÷ {kLkuyf rnLĒku {MK ÷ {kLk çkLkððk {kt Mðøkk hkBPke «tró {kLkuAu sLkkyuðñh, sī {, yLPkP yLkupk t kūsLk çkūke yk MkĀe yf Āky yLPĀ {eo {LkwPkūkusLk çkLkððk «PīLk fPkānp yðñyīknrīkf ar»xyu sýkīkūLkūke. sLkkyuyk MkĀe sLk {tĒhkuçkĀkððk {kt rðPk ÷ ūk ĒēĀAu rnLĒ {kt sLkūkk ÷ øk¼øk ykP huA^okelM nòh {tĒhkuAu BPk sLkkuðMkuAu īPk Ākhçze, ĀkshkĀkēku fhuAu WĀkP īkūkk ĒñkMkhuçkĀkōuAu ½yk ¾hk sLkku sLk yīknrīkf çkçkīkūke y; kīk hnuAu {MK ÷ {kLkūkk ykfelk ð¾īyP Au ðīyðkūke ¼Āōīk ð¾īyP Au yLkusLkūke ĒPk ð¾īyP Au

sLkkuē kt ©e ¼yçkknwMðk {e, nrh¼yMqgh, fr ÷ fk ÷ Mkðgk nuç [yjk [kPq {Ū ÷ ðkĒe, rMØMkūk rĒðkfh, WĀkPkpS-Mk {īk¼yMqgh, yf ÷ f, rLk ÷ f, fĒfĒk [kPq ðøkhuyLkf yk [kPkāūkE økPk Au īkykyuMðorðkPkūkk

yLkf økùkku ÷ ÌPk Au sLkkùkkùt ìkèùkku rMØk [÷, røkhLkhh, ìkhhbkk, ykçkuy hkýfÁkhh, MMB { ùkrp¾h, ÁkkðkÁkme, ©ðýçkùðoku, hksøkhø øøkhuyLkf Au rn { k ÷ p { kt Áký sLk ìkèùkku Au fñçkuy { kt sLkku ðMku Au rnLELke [khurÉpkyu sLk ìkèùkku Au sLkku ÒpkÁkhhø, ÁLkZá, ©e { ùkkuy [ìkhh, f ÷ k Èùk, økykP Au nk ÷ { kt MðoÁ { ðk økykùke [øð ø È¾elkusLkkuÁký ðøjk ÙPk Au sLk fñVhLMkuy MkkMkkPxeyku Ákrh»kÈku ðøkhuy¾hkp Au Áký ìkú { kt sLkùkùke Mkk ÌpkðjØ { kxu ìkùkk ì ùkkBçkh rÈøktçkh fñçLk ìkèùkku fSPk - { khkúç khuyÁkùkkððk ìkúçkçkùk fÞ¾kMk ðýðk ÷ kp f ÷ ùk yÁkùkù Lkùke. ìkùke ìkèùkkukk Ìøzk { kt sLkùkkùt ÷ k¾ku YrÁkPk çkhçkkÈ ÙkkP Au sLk ÁkS { f ; kLkLke ðjØ { kt rÈøktçkhkus ø ÷ Ì Á { k¾ { kLk ì ùkkçkhku ÷ ùk Ákðf hk¾Ák Lkùke. Èhif sLkuyif ðhMk { kt çku¾ký ð¾Ák ìkèùkkuke Þk¾k fhøe ìkùkk Èhhkø yif sLk ÁkMk fLkku fñç ÷ k f ¾køø ðkt [e sØky ìkùkk Èhhkø økuÁLkkuçkùk ÁkMk¾ øðky Èhhkø økuÁÈÞk ìkùkk Òpk ÌpkLkLkku ÷ k¾ Lk { øu ìkkuð»kø { kt [kh Ákkt [ð¾Ák BÞkt yk [kÞkq MkkÁnyku nkÞ ÌÞkt økuÁÈÞkùkku sØhyLkusLkÁ { kku Òpk ÌpkLk ðøkhùke MØYÁk M { sØhy sLkÁ { kùke ©Øk Ákhy fhøe yLkuyLP Á { øy kùkk Á { kùke ÞkÈk Lk fhøe. yLP rnLEnyku ðøkhuyÁ { kùke [Zike fhðk { kt susuWÁkÞku økùny fhu ìku « { ky uÁkku sLkku yuÁký Á { ðjØLk WÁkÞku økùny fhðk. òu yu « { ky usLkku M { Þ rð [khe f { Þkøke ÙkÈ ð ÌkÞu ìkku ÈMLkÞk { kt sLkùkkuy ÁMkùk ð Mkhùkk fhe ÞfÞuyLkuyLP Á { øy kùkk ykç { ý - nù ÷ k ðøkhùke çk [e ÞfÞu

ÞfÞh [kÞq hk { kLkù [kÞq ðØ ÷ ¾k [kÞo ðøkhuyk [kÞkuy ÁkhhWÁkhhLke ìkÿð MkkkÁeLke { kLÞ ìkk r¾Øk - r¾Øk nkùðk Ákùk ìkoykùku ÁkèkùkLke { kLÞ ìkk yLkf. ©mkkÞkùkk yùko fheLku ÁkùkkLke fhe ÈeÁe Au « ¾u Mðgk { nkðeh Èùsùç økùk { krÈf økyÁhkkùku ©mkkÞkùkku MMBÞkT yùko sýkùÞky ìkú sLk [kÞk ðÈkùke ©mkkÞkùkku sLk ìkÿðkLkf. yùko fhe ðÈkrÈfLku sLk ìkÿð; kLkLk Ákùk f - « YÁk f { kLkuyLkuy ðku yùko fhe « ð Ìko ìkku ìkoykùku ìku MÞk ÌkÈár » xLke yÁkùkkuy sLkùkùke ðjØ { kt WÁkÞkøke ÙkÈ Ákzu ìkú Au Èpk ð MÞkÁkLk » kÈ y { kuy MÞk ÌkÈár » x xefk fhe Au ìku MÞk ÌkÈár » x Ùke økèkùkùk sLkku yLkuyLkuy çkùk ÿky ðkt [Þu ìkku ìkoykusLk rnLEWÁ { øyLkuy ðÈf ÞÈWÁ { kùk Ákuy - sØe Auyç MÞk ÌkÈár » xLkku yLkuy ð fhe ÞfÞu ðÈf Ákùkryf ÞÈnykùkk Á { økùkkùke sLkÁ { kùk økùkku Þk t kurðÞk Au çkùð Á { kùke çkèð Lkçkhu yk¾e ÈMLkÞk { kt sLk Á { kùk økùkku Au sLk Þk t kú { kt Mðo ÈÞkùkk ìkÿð; kLkLkku { fñçk ÷ ku fhðk { kt ykùÞku Au çkùðkÈ { kt sLk ìkÿð; kLkLkkt Þk t ku « çkø, økù4eh, yfñxá, y¾zâ Au rÈøktçkhLkkt yLkuy ìkùkkLkkt ìkÿð; kLkLkkt ìkùkk LÞkÞkkt Þk t ku¾kMk ðkt [ðk ðÈyuyLkuy Ákùkùk sLk ìkÿð; kLk MkkkÁe yr¾ « kÞ ðnh fhðku ðÈyuy

sLk Þk t kusýkù Au fu hkøkùk » kkrÈ { kùLkèÞ f { q ; kLkùkðhyeÞ, ÈÞkùkðhyeÞ yLkuy ìkhhkÞ. yu [kh Ákùk f { kùk ; kLkÞkÞkLkM { krÁÙke ùkÞ Ùkùkkt Mðorð ÌkùMÁkùyo « fñçk yð ÿf ð ÷ ; kLk « økxuy ìkùke fð ÷ ; kLk ìkèùkùf { nkðeh ykrÈ Mðgkku yk rð ì { kt « økxuy ìkoyku ðèkùkø nkùkùke ìkùkk Mðgk nkùkùke Mðùkk MÞPÁ { kùk « fñçk fhu Au yLkuy ìku sLkÁ { o Au Mðgk fð ÷ øy kùkku WÁkÈÞ ìku MÞk ; kLk { ÞðÈ Au BÞkhu BÞkhu ÈMLkÞk { kùke MÞk Á { Þk t kú { kt yMÞkÞkùk { ©ý ÙkkÞ Au Ìpkhu yðk Mðgk ìkèùkùfhu « økxuy ìku Ákùk : MÞkÞÁ { kùk « fñçk fhu Au ìkoykùkk ð [Lk ìku « ÌÞk ; kLkùke ¾huy - kt nkùkùke ìkuyokç - rMØk Ìkùk ìkhe funkùkùke sLkùkùku ìku ðÈkùYÁk ÙkkÞ Au yLkuy ìkùke ìkùkk ÁkðoM { ÞLke ¾k » kkr - rÁk økùkku ðøkhùke Áký WÁkÞku økùk hñùke Lkùke. ð Ìkú kLk { kt su¾k » k nkÞ Au yLkuy ìkùke Ákzùkku çk ÷ ku ðøkhùk { S Þfu Au ìku¾k { kt Mðgk ìkèùkùf WÁkÈÞ ykÁku Au Mðgk ðèkùkø ©e { nkðeh « ¾u yu fð ÷ ; kLk « økxùÞhy yLkuy ìkùke Mðo ð ÒÞhyLkuy Mðo È ÌÞkùk « { ky uWÁkÈÞ ÈeÁku ìkùke ìkoykùkk ð [Lkuy ìkùke ykøç { kurMØkùk YÁk ÙkÞkt Au BÞkhu ìkoykùke ðkyeYÁk ©mkk ; kLk xøe sÞuy ø - u ìku ÁkAe W Ìkùk Ákùk yLkùk økèð ykhhLk AзуÁkny - kt ÁkÈLk¾ (fusu ©nyf ÞkçkèMkkhhkò nùk ìkù) ìkèùkùf ìkhe fu ìkùk sù { kLke ykrÈ ðÈf È » kÞkufnu Au fu Mðùkk hkøkùk Lkùk xøðkùke { Lkuy Mðgk ÙkÈ Þf Ìkku Lkùke. { kxu ðÈku « { ky u ð Ìkùk ðÈyuy ¾hùk, ytøkhk, ðkÞuy ðøkhùkk ÒÈÞ { kt Ákhh { u hu MÞk ; kLk « fñçk - ÞhyLkuy ìkú ýu ðÈku hÞk. sLkku fnu Au fu BÞkhu ¾hùk, ðkÞuy ytøkhkLkkt ÒÈÞ Þð ÙkÞkt ÌÞkhu MÞk ðÈku yùkkøkt MÞk ; kLkLkku « fñçk ÙkÞkù ìkku È » k¾krÈf [kùeÞ ìkèùkùfhu ykùkLkÞk M { krÁÞkøk ykÈÞk Mðo hkøkùkkrÈf ÈkùkkùkkuLkÞk fÞkùkùke ìkú Lk Þð ykù { k { kt rð Ìkù ; kLk yùkkøk MÁkùyo fð ÷ ; kLk « økxáhy yLkuy ìkoykùkk ð [Lkuy ìkùke ©mkkÞkùk yùkkøkt ykøç { kù ÁkùkÞkt ìku sLkÞk t ku Au yu { kLkðk { kt Þkùk yLkuy ðLke M { kLkùk Au Mðgk ðèkùkø ð [Lkuy ìku s ykùðkÞku Au yu sLkku Mðe fñçk Au

íkĀkōkāALke WíĀkrẏk

÷¼4f - {mlkhs ©e Ēpkrōsps (rĒōneōk÷k)

rLkōkūkk: ©{ýk: ©ck ðehíkẏōkĀĒpLk: >

ĵkLkĀkōōMíkĀkōkāAk SPLík©e {tkei hk: »1»

íkĀkōkāA yk÷u¼okōLk {nkðeh Mōk{eLke «kh¼eLku yks MĀēLkku©{ý«ðkn yLku íkūke WíĀkrẏk yk÷u ©{ýkūkkū íkĀkōkāyLke rōrpūikk yk÷¼4íkkū EríknlMk.

©{ý - Mk½

rō.Mkt. ĀkōōĀkōō ðkaðpĀē Mkē-11Lke «¼kīku©{ý ¼okōLk {nkðeh Mk{ðMhý{kt çkMke MĀĀy MĀāē, ©kōf yLku©krōfk yf [kh ðokūkyrō¼ōíkĀýulMpkS "©{ý Mk½" Lke MĀkĀLk fhe. íkuMk{Pu¼okōLk{nkðeh yĀkōoíPōkLku÷eĀu" rLkōkūkk ĵkīkĀkōk" yōk ÷kūkrýf Lk{úke «rMkō níkk. íku s íkuLkkuĀkrhōkh Āký "rLkōkūkk" rōpōkýlke s rōpōk «rMkō níkkū

yk WĀkhkĀk íkuMk{PusLk MĀĀyku©{ý (rLkōkūkk), y[½f, yLkōkhh, r¼ūky íPōke, Ērĵk, {nšĵk, {kný, {mlk, Prík, íkĀMōe, [kīkōk{f, Ākt[Pr{f yLkuúĀkýf ĒíPkrĒ Lk{úke Āký ÷rūkík nkP yōk yLkf «{kýku {suAu

h. y[½f pçĒLkuMĀkx fhōk {kxu'y'Lk çku yūkkōĀkh pPkk yĀkōōĀkzuAu 1, y=yōĀkīō, sūf fu yLkēhefLp=LkLkĀkōkōk flPk. yĵkLk {LkP=yōĀk; k {LkP. yōĵü=yōĀkōĵü.

yus heíkuy[½f pçĒ ðþhrník yLkuyōĀk (MkVĒ, yōĀk{íke, Sýpēyōíkūkk f{ MĀíPōkōk) ðþōkōk MĀĀykuLkku ākōkf Au

¼okōLk {nkðeh Mōk{eLk ©{ý Mk½{kt çkLku«fkhLk MĀĀykuríkk. ykSrōfík{Lk MĀĀykyufkĀk LkōLkíkkLk s Ākūk{kt níkk. rō.Mkt. 139 ĀkAe rĒokBçh sLk MĀĀykyu yk ĀkūLkuōĀkhu {→{ fPkoAu

°ký ©{ý - MkMÚkkýku

¼okōLk{nkðehLk Pōk{kt yĀkýLku°ký MĀĀyMkMÚkkýkuLkkuEríknlMk {suAu ykLk °kýurVhfkLk MĀĀykyu yu°kýuMĀĀyMkMÚkk{kūke Wíkhe ykōe Au íku yk «{kýu:-

1. íkuMk{Pu¼okōLk Ākīi ĀkūLke ĀkhĀkhLk ©{ý-Mk½{kt «ĀLk yk[kPō'©e fpe Mōk{e' níkk. íku ýu©e ELý{qík-ōkkĀk{ōkýĀh MĀkūkurō[kh rōrLk{P fhe ¼okōLk{nkðehLk pMkLk{kt «ðp fPko íkuLke rP»P- ĀkhĀkh yks 'Ākīi ĀkūLkēP' 'WĀkfpōkāA' yLku'fð÷kōkāA'Lk Lk{u {þnĥ Au yk i ūkkĀkheP ĀkhĀkh Au

h. ©{ý ¼okōLk{nkðehLk yrakýkh rP»PkuōkýĀh níkk. ¼okōLkLk {kūk ĀkAe íkuĒhfkLk MĀĀykuĀkkt[{k ōkýĀh ©e MĀĀ{Mōk{eLke yĵk{k{kt ykōe hĀkk. íku©e MĀĀ{ōkýĀhLke ĀkhĀkh Āký yíPkhui ūkkĀk MĀĀMōYĀku rōā{kLk Au sLk 84 ōkāĀkūPk níkk. íkĀkōkāA yu yk s ĀkhĀkhLk ybĀk Au ZĒf{ík Āký íkūkkus VyōkkuAu

3. ¼okōLk {nkðehLk AĒMĀkĀýkLk rP»P yLkuĀkAe «ríkĀkūk {¼÷eĀkōk ōkkpku' ykSrōf{ík'Lke MĀkĀLk fhe. yk MĀkĀk{ktLk hndk {kxuyfĀk ykōkín níkkū ykĀk SōLk ōk{uikōtnkP, çkĀk SōLk{kt rĒokĀkĀkýLk {nþō yĀkĀk níkkū íku ykSrōf MĀĀMk½ Āký ōkkpkuLk {PwĀkAe ¼okōLk {nkðehLk pMkLk{kt ykōe {pe ōkPku AĀkĀ íkūkurĒokBçhĀkýLkkykōkín āZ níkkū íkuykōkík MĀkĒkP{kūke rō.Mkt. 139{kt 'rĒokĀk' Mk½Lkku«kĒ¼kō

ÚkPku yk MKV2Lkk ykS {f:MKV2, jrdzMKV2 (rð.Mkt. Ākh6), PkĀkLkeP MKV2 (Mkt. 70Āk), fkckMKV2 (Mkt. 70Āk) {kūkhMKV2 (Mkt. 900 ÷ ok¼ok) ikkhLkĀkūk (Mkt. 1Āk7h), ikhnĀkūk (Mkt. 1680) yLkuokūkLkĀkūk (rð.Mkt. 1818) ðokhu yLkf ¼ĀĒkuĀkck ¼ĀĒkuAu

-yLkMkEf÷kĀkerzPk ykM he÷eSPLk yLz yūkōMk, ðku 1, Āk].hĀk9)

rLkLnð¼Ē

okýĀhðp ikūk ðk[fðp (yūkðk PkĀkĀkĀkĀk), yL {nkðeh-©{ý-MKV2Lkk çku«ðknkuAu yk «ðknku ðMĀkð{kktMKV2 ŪPðMĀkkyu yr¼Āk Au {k°k [krh°k yLku©MkLke ŪPðMĀkLkkybkr¼Āk r¼Āk Au iku{ktrçPk, yk[kh, ŪPðnh yLkurMKØkik yif s «fkhlk níkk, yk÷ufkĒ MkkĀkkurçPk ykrĒ rð»kP{kkt {ik¼Ē Ākzu ikku ikusĒkuĀkze yr¼x rLkP{kkuçLkðe Lkðelk {ik MĀkrĀkik fhikkunikk yk heikuðeh rLkðkyūke 609 ðkoMkĀe{kkt Mkkík (yKX) {ikkuLkef÷e [pPk níkk. ikkkkLk{kuyk «{kyuAu

1. ðe. rLk. Ākð 14 ðkS{k÷yū'çknĀk' {ik [÷kŪPku
- h. ðe.r{. Ākð 16 ðk»rĀk»Pðkūu 'Sð«Ēp' {ik [÷kŪPku
3. ðe. rLk. Mkt. h14{kkt yk»kkZk[kPkk rp»Pkkūke 'yŪPōik' {ik [kŪPku
4. ðe.Mkt. hh0{ktyk. {nkrkrhLk Ākkt[{k rp»P fkrzLPLk rp»P yi r{°ku'Mk {MĀuĒf' {ik (pĀPðkĒ [÷kŪPku
- Āk. ðe.Mkt. hh8{ktyk. {nkrkrhLk rp»P ĀLkōkōLk rp»P ðkðkĒku 'rĀrçP' {ik MĀkĀPku
6. ðe.Mkt. Āk44{kkt hknokūu 'r°khkrp' {ik MĀkĀPku
7. ðe.Mkt. Āk84{kkt ðkkck{kkn÷u 'yçkrðf' {ik [÷kŪPku
8. ðe.rLk.Mkt. 609 (rð.Mkt. 139){ktrpð¼qikyū'çkuxf' (rĒokBçkh) {ik [÷kŪPku

-ykð-PfLkPĀōik, ðkkūk-778 ūke 788, ¼k»P ðkkūk-1hĀk ūke 148)

yL{kūke rĀrçP MĀĒLk rLkLnð¼ĒkuLkP ĀkBPk yLkuçkfe hnu-k °ky rLkLnð¼Ēkuçkuxf (rĒokBçkh) {kt {÷e ðPk, yk÷urð.rLk.Mkt. 609{kkt «ĀkLkĀkP yif s rLkLnð¼Ē hĀkknkP yL ÷kokuAu

yk MkkĀku {ikku ¼okðkLk {nkðehLk pkmLkūke rMkØkĀk¼Ē ikūk rçPk ¼Ē fhe rLkfēPk Au ikkk MĀkĀkfkoyu ¼okðkLkLk MĀPLkurLkLnŪP (ðkkkŪP) Au {kxu ikuyk 'rLkLnð' {LkP Au yk Mkkūku«k[elk sLkMKV2Lk rðhĀe pkk¼kykuAu

okāA¼Ē

yk s heiku ¼okðkLk {nkðehLk MKV2{kkt çkeð yLkf y-rðhĀe ¼ĒkuAu su 'okāA¼Ē' ikhefuMkfr÷ik Au çkeS heiku fneyu ikku yk Āky yif sLĀ{kkk «[kh {kxūke ŪPðMĀk-Lkerik Au

sLk ErĀknkMkLkLnª òyLkhhk 'okāA' pçĒūke «k[elk sLkMKV2{kkt Āky rðhĀe rð¼kōkkūke fŪĀkLk fhe ÷uAu rLĀkūMĀkrðf heikuyufŪĀkLkkyk{k°k fŪĀkLkkykus Au fkhý fy ikūð¼Āk ðkðkĀx rnlĒLke ŪPðMĀk {kxuðkP MkhkP, ðkðkĀ, fr{&™h, f÷fXh, {k÷ikĒkh ðokhu y{÷Ēkūke ikukurð¼kōkLke sðkçkĒke MkkūkLk{yif fhuAu yk s ŪPðMĀk-pĀōik «k[elk fkLk ©{ýMKV2{kkt MkrçP Ēpk{kkt níke. yk÷u©{ýkyuĀ{k [khLke MmðĀk {kxuĒp, ðk{k, rðrp»x pĀōikĀh yk[kPofuyLP ĩPkrĀkMq f rLk{¥kLkuyLkūke sLkMKV2{kkt oký, okāA, fñ- ikūk pkk¼kykLk rð¼kōk ĀkzĀk níkk.

i ũkkBçkhh [kpoĒpĀkōĀh ©e rĒōkMqhlkk rp»p yk. pkrík©urýflke Wā [kLkkokhe (íkūkrp÷kōkæ) pk¾kLkk ðk [f ĀkōuōĒT©e W {kMōkrík {nkhks Vh {kōuAu fu:-

“5#kf-çkfp-fp÷-rLkōkūĀ-MLkkíkfk rLkōkūĀkk.”

-(íkŷōkūkkāĀk {Mqk, y. 9, Mqk 48)

1. Āk#kf rLkōkūĀ-Mk {kLPíkPk yok {kLkMkkhe MkĀw
  - h. çkfp rLkōkūĀ-rprūk÷k [khe Aíkt y¾tzík ðĀkĀh MkĀw
  3. fp÷ rLkōkūĀ-pĀ MkkĀwkk {kt yokæ ðĀLkhh. fkhýuWŷkh okyLkkurðhkĀf, MNBð÷LkrĒ f»kkPkĒPðk÷kur¾úku
  4. rLkōkūĀ rLkōkūĀ-rð [hík ðeikhkøk AĒMĀk.
- Āk. MLkkíkfk rLkōkūĀ-fð÷e ¾ðkōLkT

rLkōkūĀ pçĒLkkMk {kLPíkPk ‘MōuðhríkĀh MkĀw ykōkYZ yūko fheyu íPkhu s Ākt [¾ĒkuĀkkp Au Ākhŷkw ‘çkĪk yçPíkhh økūkeúke hrník ðeikhkøk AĒMĀk yík {nqk {kt fðæ Úkkp íkōk ©{ý’ ykōkPkrøkf yūko fheyu íkku íkūkkuyf s ¾Ē hnuAu

rLkōkūĀ hōnhý, {nĀkrŷk, ðt, Ākk°k ðokhuWĀkfhýpĀík nkP Au Aíkt ík {ktrLk {ç nkP Au yk rLkōkūĀkkūkku M {n yk÷urLkōkūĀkōký (rLkōkūĀkōkĀA) yu sLk ©{ýkūkkuMkkūke «Úk { økĀA Au

fkuxfokāA (h)

ðeh rLkōkūĀke çkeS MĒEeLkk WŷkhkĀç {kt çkhh ð»kkūkkūĒfkæ Ākzāku yk÷urLkōkūĀkkūkkūke MkĪPk {kt ½xkzkuĀkPkū yLkū©ŷk;kkLkLkūĀký Ā→ku÷køPkū yk ĀMĀkrík {kt ©ŷkLkūMkhūký fhðu yok íPkūnīkū

íPkhhçkĒ Mku ð»koĀkĀe M {ūx Mkkríkyu sLkūkkūke MkĪPk {kt {kxku ðĀkhku fPkū yk Lkōk sLkūkkūMkhūký Āký yk÷ts ykō-pf níkkū

yk çkLkūĀkrhĀMĀkríkLkūĀknk [e ðæðk {kxurLkōkūĀkkūyur¾ðk r¾ðk økĀA, fŷ yLkūpk¾kykūke ŪpðMĀkk fhe. yk÷u ©e ¾yçkknMōk {eLkk rp»p økkĒMkkūke økkĒMkkōký, ykpo {nkrøkrhLkk rp»p Wŷkh yLkūçkr÷Mknūke çkr÷Mknøký, ykpoMknĀMíkMqhlkk rp»Pkūke WĒĪn, [khý, ðMōkrzP, {kLkō yLkūfkuxfoký (fkuxfokāA)Lke MĀkĀLkk ūkE. yk Ēhf økýkūkkk r¾ðk r¾ðk fŷ yLkūpk¾kykūĀký ŪpðMĀkík fhðk {kt ykōPk, suĒhf, rLkōkūĀk økĀALkk {kūkhku Au

¾ðkōLk {nkðeh Mōk {eLke ykX {e ĀktXLkk yk [kpoMknĀMíkMqhlkū 1h «ĀkLk rp»Pkunīkk. suĀkifeLkk Ākt [{k yLkūĀek rp»p yk. MōMĀkík íkūkk yk. MkkríkçkōuWĒPrøkrhLke Āknkze Ākh çkzðkh Mqh {PkLkū ðĀk fPkū ykūke sLkíkkyuúkykūkkū ‘fkuxf’ íkhefuðnh fPkoyLkūíkkūLkkurp»p-Mk½ Āký rð.rLk.Mk. 300 ÷øk¾ðk {kt ‘fkuxf-økĀA’Lkk Lk {ūke «rMō ūPkū

fkuxf-økĀALke Wā [kLkkokhe, rōākĀhe, ð@e yLkū {æPr {fk yū [kh pk¾kykūAu ©urýfk, íkkĀkMke, fŷkne, Ēr»kĀkr÷ikk, çkūīērĀkfk, Lkkø÷÷e (LkkE÷), ĀkĒk, sPLike íkūkk íkkĀkMke WĀkpk¾kykūAu yLkūçkūīr÷Bs, ðMkr÷Bs, ðkrýBs íkūkk «&™ðknLk yū [kh fŷ Au

yk fkuxfokāA rLkōkūĀkōkĀALkk s çkesLk { Au (MĀkLkkkōkMqk, fōĀkMqk, økūkō÷÷e, íkĀkōkĀĀkēkō÷÷e)

[LjokāA (3)

rLkōkūLkōkāALke ikh{e {kxuyk. ð@Mōk{e ūPk. ikoykuytrik{ ĒpĀkōĀh nkōLūke rĒokBçkh RrīkrnkMk ikoykuku rīrīkP ¼yçkknwīkhefuykæ¾kōūAu yk yk[kpōe 'ð@e' pk¾kLkku «kĒ¼kō ūPkūAu

rōç{Lke çkeS MĒEeLkĀ ĀkōkĀq kt Ākuk: çkhh ð»kūku ¼e»ky ĒfĀkĀ Ākzāku ©e ð@Mōk{eyuĀkOO MkkĀwMkkūku Ērūky{kt yf Āknkze Ākh yLkP Lk fPoyLkuīkē Lk yf ūkō = f rp»PuĀkMkūke Āknkze Ākh yLkP Lk fPō īku©{yMk½{kūke ©e ð@MkkMqhs, okūALke yk;kk «{kyū©{y-ĀkhĀkhkLku fkp{ hk¾kōk {kxū Sōīk hīkk. ĀkAe ikoykoyuMkkākhf (Mkkākhk-{pkE){kt sE ĒfĀkĀLke pkrīkLkū¼rō»P Ē¼e, pĀk rSLĒĒk, pĀkkye Ri he, ĀkōkkuLkōkūy, [Lj, rLkō]yk yLkurōākĀhLku [rPūkk {¼{kūke çk[kōe rSLkrĒūkk ykĀke yk[kpōçkLkōPk.

yk [khu yk[kpōyurð.rLk.Mk 630 ĀkAe LkōkūljokāA, [ljokāA, rLkō]kōkāA yLkurōākĀhokāALke MkkĀkLk fhe Au yk [khp okāA{kūke Lk{kīkhūke yLkuĀkōk¼Ēū84 okāA ūPk Au

yk [LjokāA īkurLkōkūLkōkāALkū°kestrLk{k Au
-(ykō-pfīrLkPōīk-ō]yk, okōkō÷e)

ōLkōMkeokāA (4)

yk. [LjīMqhlke Ākxuyk. Mk{Līk¼jīMqhl ūPk.

yk Mk{Pui īkkBçkh-rĒokBçkhLk rō¼kōkūĀkze [pPk nīkk. Aīkt çkLkurō¼kōkūyk ĀkōpōĒĒyk[kpōkūMk¾e heīku{kLkīkk nīkk. ykS Āky īkēLk okūLkūrk:pīfh ¼kōū'ykōō[Lk' ikhefuy{kLkP Au

īkoykyu 1. ykī{e{kMk fRōP-144 (Ēōok{Mīkkōk), h. PōīkP LkP Mkk ĀĒ-64, 3. MōP¼Mīkkōk Ākā-143 (Mk{Līk¼jīMīkkōk-[rPōĒĒk Mkkōk), 4. rSLMīkīkPīkf Ākā-166 (Mīkīkrōāk-rSLkPīkf-rSLkPīkf÷fkh) ðokū «kīz MksūkkuykĀPk Au sunk÷ WĀk÷çĀ Au suĀkīfēLkūĒōkōk{Mīkkōk īkēyūĀkūkkLk rp»P 'ðĒĒMqhl' Lku («rīçkūĀōk) {kxuyLkōPīnkP yuMōk¼krōf Au

īkoykurĒokBçkh nkP yōī yf Āky «{ky «Mīkūk okūLk{k kt {āīkūLkūke, Ākhūkwīfx īPkōk yLkuōLk-rLkōMk fhōLk fkhýus rĒokBçkh MkkĒĒkPūīkē Lku yĀkLkōPk Au

īkoykūĀkōpōĒ nīkk, ¼kūh īĀkMōe nīkk, yok{kLkMkkhe rçPkĀkhf nīkk yLkuyrĀfīpūĒōfī, pĀpMūkkLk īkūkk ōLk{kĀMūkrīk fhīkk nīkk. ykūke ÷kūĀkūīkē Lkuīkūkk īkēLk rp»P MkkĒĒkP Lkuōeh rLkōky 700 ÷ok¼ok{k kt 'ōLkōMke'Lk Mkkfūkūke ykæ¾kōk ÷kōPk.

yk heīkurLkōkūLkōkāALkū [kūkkLk{k ōLkōMkeokāA Ākzāī

- (okōkō÷e, Mōk{e Mk{Līk¼jī)

ōzokāA (Āk)

¼okōLk{k nkōehLke ĀkPkep{e Ākxū©e WākūrkLkMqhl ūPk. ikoykūeyu{Ūkōk īkēLkūke yLkūfōkh yLkūMB{īkrp¾h īkēLkūke Ākt[ōkh Pk°kk fhe Au īkuyfōkh yuĀkMkīk īkēLkūke Pk°kk fhe ykçkūke Pk°kkyuĀkĀkPko yn^a ykçkūke īkōke{kthnē xēe ok{kLkūMke{kzu(ĀkĒh{k) yf rōpkō ðz Lke[uçkūkk nīkk. yuō¾īkuykfkp{k kt MkkĒĒh 'okāPkk' ūPkūnīkku yk[kpōsyuyīpkhup¼ yLkūçkōkLk{kīnqōAuyū òye ðe. rLk.Mk 1464 rō.Mk 994{kMōĒĒ

«{¼ ykX rp»Pkkuyif Mkkúuyk [kPÁkĚ ykĀPū 'ík{khe rp»Pmkkíkrík ōz÷kLke sū Vu÷kpu yū ykpeōkĚ ykĀPku yLkuĀkAe MĀkrhōkh yōhe íkhV rōnkh fPku yk heíkuōzLke Lke [uMqghĀkĚ «kó ūkōkúke yk. MĀĚĪMqghLkkurp»P Ākrhōkh 'ōzokāA' Yāku «rMkrĪ ĀkkBpku

¾hāh ! yk.MĀĚĪMqghLkkuĀkrhōkh ōzLke sū bk¾k-«bk¾kLke VĪPku VĪŌPku Au

yíPkh MĀe{kt Lkkokūy ōkthūokāAkoyu yLkf Ākxk okāAkúkkusL{ ykĀPkuníku yk heíkuĀkhMĀkh{kt MknPkwke fñ 84 okāAkuçkLke [ĪPk níkk. suĒhif{kt ōzokāALke «ĀkLkík níke.

yu ōMíku {kLke pfkP Au fu [ñfñ, Ākgyōk÷okāA, LkkyfĀknePokāA (pĒūi hokāA), fkr÷fk [kPokāA-¼kōzokāA, nĪkzokāA, {÷ĀkheokāA, rĪkhĀkġepokāA [Pkōk÷okāA, çkĪrñyokāA (pk¾kōkāAk) ōkthūkkūōzokāA Mkkúku½rLk MġkĀ níku Ākī ĄkkúMkíkLkeP WĀkfĪp (ykMġk÷-fō÷k) okāA Āy ōzokāALkkuMknfke okāA níku suōkík íĀkōkāA, ōzokāA yLku fō÷kōkāALk ½rLk MġkĀÚke «íPuk Au íĀkōkāA yLku fō÷kōkāALke yr¼Ōkík yuĀy ©e okkīk{Mōk{e yLku©e fĪpēMōk{eLk rMĪŌkĪkkuyk ĀkPōk yrōfĪk Ēpk{kt Mknrūkík nkōkLkūĀkrhýk{ Au

yíPkh Ākñe-kt [īPōkM [k÷wĪPkuníku Ē¼kōpūíkayūnōuy{pkĒík YĀk Ākhý fPñíkt sLkuhkfōk {kxu y. ōĀqkLkMqgh, Ākh{MĪŌkĀLíkf-MkġehĀkpe yk. {mLk [ñjMqgh, yk. ykPñrūkíkMqhe ōkthūyuyfĀkhku «PíLk [k÷w fPku íkūLk Mġkelk «PíLkÚke [īPōkM íkqāku yLkuĀkúkk÷ku ōĀĪk ÷kōke. yk íkhV 84 okāAkúkkūĀy ĀMkġhkuŪkĪku [kŌPku Ākrhýk{u{M÷{Pkk MĀe{kt ½yġ okāAkurLkōp Ūke okPk. sLkk ©{yġĀkkMfku yrĀfĪp íĀkōkāA {kt ykōe {épk Au yrġkuokŪPkkkĀk okāAkurōā{kLk hĪkk níkk.

ōzokāALk bkMkLkfk{kt M{k [khe¼ĒūĀkkr{Pk (rō.Mkt 11Āk9), [k{ñzf (rō.Mkt 1h01), (sLkPkk ōkō 3 Āk.1h3Āk) ¾híkh (1h04), yf{ (1h13), MkkĀĀkkr{Pk (1h36), ykōkr{f (1hĀk0) ōkthūokāAku {íkku rLkfēpk Au LkkōkthēíkĀkōkāA{kúke ĀkkP[Ē (rō.Mkt 1Āk7h) íkúkk çkĪr{ík rLkfēpk Au suĀkifēLk fñ÷kpu f yk rōā{kLk Au LkkōkthēíkĀkōkāA{kt ōzokāALke M{k [khe níke.

yk heíkuōzokāA yurLkōkūĪkōkāALkūĀkkt [Lk{ Au
- (okōkō÷÷e, íĀkōkāAĀkēkō÷÷e, ¼k>kkĀkēkō÷÷e)

¼okōkLk ©e {nkōehMōk{eLke 44{e Ākkxuyk. ©e sōkā [ñjMqgh ŪkPk. íkayku yk. ©e Mkuç «¼MqghLk ÷½wokū¼Īkík yk. {rýhíLkMqghLk rp»P níkk, Ākh{MĪŌkĀkhe níkk. íkūLkPkkP òye okĀSyuyk [kPĀkĚ «ĒkLk fP

íkaykúkk M{kP{kt «{kĒLku÷eĀu ōzokāA{kt rĪPkpñrūkĪP ykōe okPñ níku yx÷uyk. sōkā [ñjMqgh rĪPkkōkh fhōkLkuWñMf níkk.

yf çkk÷çkkūĀkēkō÷÷e{kt rōsPrsLkñjMqgh (rō.Mkt 18Āk1) MĀeLke ĀkhĀkhk Au sLkk Āk°k 9 Au íkūçkt ÷ĪP Au fu íĀkōkāALk íkñ çkMýk (ĀkkrxPp-okkĒe) Au íku yk «{kyu Au

1. íĀkōkāA, h. MkkzñokāA, 3. [WĒMkePkokāA 4. f{÷f÷MkkokāA, Āk. [ñyokāA, 6. fġeokāA, 7. fĪkfĀkñkokāA, 8. fġñokāA, 9. r[°kzokāA, 10. fBSĀkñk, 11. ōzokāA, 1h. ykMġk÷okāA, 13. {÷ĀkheokāA, yuĪĀkōkāALk íkñ çkMýkLke M{k [khe yf Au yk WĀkhkík ¼ĀyāAk, Ūk¼yġ, okĀkhk, Āk÷LĀkñk, ¼eLk{k÷, Lkkōkthē, çkġhū, ½kōkġh ōkthūokk{«rĪkçĪ íĀkōkāALke s bk¾kykú níke. sLke ōp-ĀkhĀkhk yksu rōā{kLk LkÚke.

¾híkhokāALk ©kōf çkLkġhMēĒMkurō.Mkt 1680 {kt rĒokBçkheP íkñĀkÚk fñZñ Au

yíPkhūĀkñe-kt yk.ĀLkū' hMqghy [PkĀkñ{kt ¼. {nkōehMōk{eLke «rĪk>Xk fhe, íPkhÚke íkúkkurp»P-Ākrhōkh

'[Pkðk÷=] okāA ikhefu'ipkrík ĀkkBpkuníkku rōç{Lke ikñ{e MĒEelkk [kúkk [hý{kt yk. ¼āDLk [jyMqh ikúkk W.Ēō¼yú okry [Pkðk÷=okāALkk pkMf níkk. WĀkkapks MĒōke, pō [krh°okLk okyōkLk, ykōk{ōēē ikúkk pō M{k[kheLkk okōkf níkk. yk.sōkík [jyMqhlku íkūLkkupkōk {ēpku MqhlSLkk Mkr÷ōf [krh°oku íkūLke Ākh Ýze yMkh fhe. íkū yú yk yēpō ípkokelku yrĀf WīMkrnīk fpko yLkuçkLkoyuMknPkōkeĀkyurçPkōkh fhōkLkurLkyp fpko

yk sōkík [jyMqhyur¼ōk÷={kt yLku yk. {rýhīLkMqhyuçku {kMk ĀkAe ŪkhĒ{kt Mōōkōk{Lk fpō

Ākt.¾pk÷=rōSPSLkk fūLk «{kyú'yk.sōkík [jyMqhyurçPkōkh fpko yk÷=Lkkýçk÷, fkhxf, ĀkĀkr÷f, çkz, hks, [jyōkāA Eīpkē yLkf pk÷=Ākhe yk [kPkoyu íkūLkupō MĒōke yk÷=¾e ikaykúkk nkūus rçPkōkh fhe íkūLke yk;kkLkuMōefkh fpko níkk

yk pōk{kt {nk{kip ðMíkākk÷ yLku íksĀkk÷ sLkM{kSLkk íksMōe ĀkĀkĒLíkuníkk. íkūLk p°kpsP p°kLk Mkvzkuçkt LkkōkūyōkāAep yk.rōSPMkLkMqhl, [Pkðk÷=okāAep yk.¼āDLk [jyMqhl, ðzōkāAep yk.Mkūç «¼Mqhl, yk. {rýhīLkMqhl, yk.sōkík [jyMqhl ðōkhu 11 i ūkkBçkh yk [kPkōMkūkuníkk, yōdu Wō÷=¼ {auAu

yūkkōkt yk.sōkík [jyMqhl {Pke ðMíkākk÷-íksĀkk÷ufkz÷= p°kpsPLk Mkvz{kt Mkkūkuníkk yk÷=hs Lkn^a rflíkūíkuç yú fhkō÷= rōkhLkhh-ykçkūke «rík»Xk{kt Āky íkaykunksh níkk.

yk. sōkík [jyMqhl rōnhkLkç {uMkt. 1h8Āk{kt {ōkz{kt yk½kxLkōkh{kt ĀĀkPko {ōkzĀkrík hkyku sōk°Mkn MqhlSLkk Ēpōk {lxuykōPku çkhh çkhh ðkkkūkk ykçku=Lkk íkĀkūke íksMōe. pō [krh°Lke «¼k ĀkkzíkkuĒēēĀP{kLk fktíkĀkz ðūkk s hkykLktrph MqheSLkk [hý{kt ífe okPū íkuMknMk çkōPku f÷

'ynkuMkkūkkík íkĀkūç ġík Aū yū fne r[¥kkzkrĀp hkyk sP°Mknū ðehrLkōkū MĒōík 17ĀkĀ rōç{ 1h8Āk{kt yk [kPō^e sōkík [jyMqhlku' íkĀk'Lke ĀĒēōēLke y÷=fġík fpko ípkhūke ikaykūkkurp»P Ākrhōkh 'íkĀkōkū' Lk{ūke «rMkrō ĀkkBpku yuMkēMkēēPk hksōpūĀky íkĀkōkāALkuĀkkūkkLku{klPkuAu ĀkAelk {ōkzLk hōyūkkē rō;krōykyLkōkhpkLk fñçkLkkuMkçkĀ yLku íkĀkōkāAep yk [kPō^e ĀkōPūkk yks Māē ŪkīkūMkL{kLk yk ðkīLke Mkkūke ĀkōpuAu

yk. sōkík [jyMqhl sōk ípkōke níkk. íkĀkMōe níkk íkōk s rōākrLk»yík níkk. íkūLku yōhelke MkhMōíke «ípūk níke. ikaykayyík÷kx{kt ðkē«Mkōku3h rēōkBçkh yk [kPkūkuSīpk níkk. ykūke hkyk sP°MknūMqhlSLkunehkLke sūf y¼ā {kLke 'neh÷=k'LkūçkeĀē ykĀke neh÷=k^e sōkík [jyMqhyuLk{ūke MkçkūĀík fpko ikaykūkkLk{ yksu Āky okkhōōíkūAu yk [kPō^e rō.Mkt. 1h87{kt {ōkzLk 'ðehpk÷=e' okk{kt MōōkōĀkĀkPko

W.Ēō¼yúS yk.¼āDLk [jyMqhlk rp»P nkōk Aíkk yk.sōkík [jyMqhyuokā M{kLk {kLkík níkk, ykūke íkūLk rp»PkuĀky [Pkðk÷=okāAep fnōzkōōk Aíkk yk.sōkík [jyLk rp»P ikhefuyk÷=¾kōōkLkūyr¼{kLk ÷=ūkk nkP íku íkūĀky çkLkōk òk Au

yk.sōkík [jyMqhlkuçku «ĀkLk rp»Pku níkk.

1. yk. ^eĒō¼yúMqhl- ikayku ðĀwōp{kt rēūkeík, Ākh{ ípkōke, M{kūko okūūkfkh yLku÷=oLkLk ðh½kzu [z÷=k Lkçkehk pōkLkLkūĀky ÷=oLkLk rēōMkus ēerūík çkLkōe pfuyōe y{kōz pĀōíkōk÷k níkk. ikaykyk.sōkík [jyMqhlSLku rçPkōkhLk fpōçkt yLkLp MknkPf níkk. yk MqhlSLkū rō.Mkt. 13h7{kt {k÷=ōk{kt Mōōkōk{Lk ŪkPū yk. rōākLkLĒMqhl íkūkk yk Ā{ōzkhMqhl (W.Ā{fēšíkS) ðōkhu ikaykūkk rp»P níkk. íkūLkūke '÷=½kkp÷=k' pk¾k Lkef÷e Au

h. yk.rōSP [jyMqhl-W.Ēō¼yúokryLke fĀkkūke ikaykūke ēēūkk, jkLk íkūkk MqheĀĒē (rō.Mkt. 1h88{kt) «kō ŪkP÷= Au íkūLku rōSPMkLkMqhl, ĀĒē [jyMqhl, úkū fēšíkMqhl (Mkt. 133h{kt fōĀk¼k»P xefkfh) ðōkhu rp»Pku níkk. íkūLkūke 'ðzeĀkkp÷=k' pk¾kLkku ykh¼ ŪkPku Au

rōḥ {Lke ikh} e pīkkçĒēlke yk. sōkīk [LjyMqhLkk rþ] »PkuīkuīkĀkōkāA, yLkuīkuīkLkk ōkĀ ¼kRLkk rþ »PkuīkuīkōzokāA, yk heīkuLkk {kīkh ¼Ē ūkPku çkkfe yk çkLkuokāAkuç kt rMkōkīkLke yfīkk, Mk {k [kheLke Mk {kLkīkk, rçPkkLke y¼Ēēīkk ikūkk Ēhř «fkhLkk MkçkĀkuĀkōḍḍḍk ½Lke» x s hīkk Au

ikĀkōkāALkk {mLkykūkku 'rĒokçkĀ' yk «{kyūAu

'flaxfoký, [kŷfī, ḍ@epk¼k, ikĀkōkāA' ḍokhu ḍokhu..

yk heīkurLkōkūūkōkāALkk AēuLkk { ikĀkōkāA Au sūç kt yks nōhkkke Mkī'Pkk {kt MkĀmykurōā {kLk Au

- (yk. ©e {mLkMĒhMqhřjk ōkōḍḍ÷e, W. ©e Ā {Mkōkhřjk ikĀkōkāA - Ākēkōḍ÷e Ākēkōḍ÷e Mk { [P ¼kōk-1, Ākt ¼kþk÷rōsPōkŷefřjk nMīkr÷r¼k Āk]. 41Lke ¼k»kkĀkēkōḍ÷e ḍokhu)

¼rō»Pōkŷe

WĀkh Ēpkkō RrīknMkLk Ākrhpe÷Lkūke yuLk→e ūkkP Au fū Ākkī' ūkkūMkīkkLkePkuç kt fḍ÷kōkāA, i' ūkkBçkhkuç kt ikĀkōkāA yLku ykSřḍf-rĒokBçkhkuç kt {mM½ yuĀkhĀkhkōkīk «ĀkLk þk¼kykuAu

ikĀkōkāALkk yçPĒP Mkř f r¼k r¼k Ēḍe-ḍ [Lkku «kó ūkkP Au

1. rōḥ {Lke [kĒ {e MĒēLkk «kh¼ {kt þkMkLkĒḍeyuMkōkkī { MkūkeLkusýkōP fū 'nuMkōkkī { ! ¼khīk {kt Wřk {kēk { ōkĀ yk. ©e ĒḍLjyMqh Au ikūkku {mLkōþ rōMīkkh Ākk {þu yLkuþkĀkþk [k÷þu ikūyukāLke Mkōk fh.'
- (ōkōkōḍ÷e &÷krf-138)

h. rōḥ {Lke [kĒ {e MĒēLkk WřkhkĀç kt ¼hīkhokāAep yk [kþḍPō ©e rSLk «¼MqhLkuĀkĒkōīke Ēḍeyu «īþūk ūkE sýkōP fū 'ikĀkōkāALkkurĒLk «rīkrĒLk yçPĒP ūkþu {kxuīk {kuīk {kkt Mīkkkku ikĀkōkāALkk ḍīkç kLk-rōā {kLk yk [kþo ©e Mkūç rīk÷fMqhLkuMk {SĀkīk fhku'

- (yk. rSLk «¼Mqhrþ »þ ykrĒokōhr [ik rMkōkīkMīkōkō [qh)

3. {kry¼jḍehuyk. ©e rōsPĒkLkMqhLkuMō; {kt fīk fū 'ik {khh ōkĀALk fþ ÷Ākyūřfheþ. ik {khe ĀkkxĀkh rōsP þk¼k MūkkĀkōu'

- (Ākt ¼kþk÷rōsPřjk ¼k»kk-Ākēkōḍ÷e, Mt. 1889 suḍ. 13 þkḍkh, rMkhkne)

ḍMīkrōf heīku òE þfkP Au fū yk sLk þkMkLk Mkūkf yLkurnīkōkĒe ĒḍĒḍeykūke ¼rō»Pōkŷe yīþkh MkĀe rLkhĀkōkĒ Mkk [e Ākze Au

rō.Mt. 1h8Ā {k {ḍkzLkkuyrĀĀkrīk hkykusPKMn nīkku sLkk «k [elk rþ ÷k÷ḍkkuç kt sPīk÷, sPm÷, sPmkn yLkusPīkMn Lkk { Āky {auAu çkkĀkk hkḍ÷Lk ḍþ {kt hkò hyMnLk ḍ¼īkūke 'hkyk' þk¼kLkku «kĒ¼kḍ ūkPku Au ikþk¼k {kt yLkç {uūkç Mkn, Mk {řkMn, fūkhMn, {LūLkMn, ĀkĒMn yLkusPKMn hkykykuūkP. hkò sPīkMnLk rō.Mt. 1h70ūke 1309 MkĀeLk rþ ÷k÷ḍkkuç auAu yk hkò {nkĀkhkç {e, ḍeh nīkku ikūç yuA ÷zkE {kt sP «kó fþkōnīkku

- (Mk¼MĀkīkhkþ ¼kzhēřjk '¼khīkeþ hkBþkufk RrīknMk')

ḍze Ākkkkx þk¼kLk yk [kþo;kkLk [LjyMqh (yūkkōk ;kkLkMkōkhMqh)Lkk ÷rnþk '÷křk' Ākkkr {þkūke rō.Mt. 1Āk08 {kt ÷křk {ik rLkřēþku ikus ĀkhĀkhk {kūke rō.Mt. 1709 {k Zřř {ik (çkkḍep ikk÷k) yLkurō.Mt. 1818 {kt ikhĀkūke {ik rLkřēþk Au

Ākrh [P rō¼køk

©e ykLkĒrōð { ÷ Mkphei hS

yksŭke [khMkuð»koĀkðo yk ĀkĪðeLkuĀkrð°k WĀkĒpŭke ĀkkðLk fhLkKh, p°ktsP ikeŭkøkk Að÷k WØkhf, MkkĀw Mk {ksLkkurçPkuðkh fhLkKh yLkurðpeyoŭkikk sLk «¼kðLkuĀkkk: «fkp {P çkLkkðLkKh «kík:M {hýep ©e ykLkĒrōð { ÷ MkpheS sLk RríknkMLke yf WBSð÷ fešíkYĀk níkk.

íkoykøeLkkusL { Rzh Lkøkh {kt rð.Mkt. 1Āk47 {kt ðepk ykMðk÷ økkøk {kt ŭkPkuríkku íkoykøeLkk rĀkíkkLkLk { ðkS yLku {kíkkLkLk { {kýf níkk íkŭLkLk { ðk½S níkk yrík°Økðík {kíkk-rĀkíkkLk Ākøk ðk½S fĪhLku LkkLĀkýŭke s ðhøp ¼kðLk sL {e níke. íkðk {kt íkĀkøkĀAkrĀĀkrík ©e {ĒTnuðrð { ÷ Mkphei hS {nkhksLkuMkpøk «kó ŭkPku íkŭýuçkkøf ðk½S {kíkkE ysçk yá-p pĀōík rLknkøe yLkuyk pkmLk Mík¼ ŭkpu yŭ ¼rð»pðkye ¼k¾e íkŭLk {kíkk-rĀkíkkLkuM {òðe ðk½S fĪhLkurð.Mkt. 1ĀkĀkh {kt Ēeukk ykĀke yLkuy {Īk {Ā Lk {hkĪPw

y {Īk {ĀLkŭíkus òŭkòŭkk {kt Í anøe WXĀw A ĒpðkLk ;kkíkk yLkurMØkík Ākhhøkk {e ŭkíkk økĀ©eyu íkŭLku ÷k ÷ Ākñ {kt Mkt. 1Āk68 {kt WĀkkaPkp ĀĒ ykĀPw yLkuçkuð»koçkkĒ {nkŭMðĀkðf íkŭLkuyk [kpĀĒ ykĀke sLk [kpo ©e ykLkĒrōð { ÷ MkpheS íkhefuðnñ fpko íkoykøe Āk6 {e ĀkkxurçkhkBPk.

rð.Mkt. 1h00 {kt íkĀkøkĀALk WØkh ĀkAe yk °ký Mkuð»køf {kt MkkĀwMkMŭk {kt yrík rprŭk÷k [kh «ðp fhe økPku níkku Ākø økĀĒðLke yk;kk {øðe ©e ykLkĒrōð { ÷ MkpheS yuĀk00 MkkĀw ykLku÷E Mkt. 1Āk8h {kt [kýM {k ĀkkMuykðe÷k ðzkð÷e økk {kt rçPkuðkh fpko yk ĀkAe økĀðpŭíkoykøeLkuMkt. 1Āk83 {kt økĀALkPp ĀĒEwŭkĀkLk fpko Mkt. 1Āk84 {kt yk [kpĒĒ ©e nuðrð { ÷ Mkphei hS fk÷Ā {oĀkBPk.

yk ĀkAe íkoykøe {køðk {kt økPk. ynª {kýf [Ī Lk {Lku ©kðf íkŭLkĀkh {¼ōík çkLpku yf ðøk p°ktsP {nkĪBP Mkk¼øe íkPp°kk fhðk [kðPku yLkŭĒpLk fpkoðøkh yðĀkkye Lk ÷ðkLke «rík;kk fhe. Mkkík {uĒnkzurMØĀkñ ĀkkMku {økhðkz {ktr¼ð÷ ÷ kŭfayunŭ ÷ kŭfPkayLkuyk {kt íkoykøeLk pPkk ÷k {ĪpWĀkBPk. ynªŭke {rý¼ýðehLke WĪkrŭk ŭkE. yk pkmLkhŭkf ðehLku íkŭýuĒhf {tĒh yLkŭWĀk°P {kt MŭkĀkLk fpko yLkŭíkĀkøkĀA pkmLkLk hŭkf çkLkðPk.

Mqhsyu {køðk, {ðkz, {ĀĀh, øktsñ, ¾¼kík, MkkñX, fln {, Ē {ý, {ĒĀkx ðøkñuĒp {kt rðnkh fhe MĒĒ {Lke « \Ākýk fhe, yLkf fŭkeŭkeoykLkñhKðP yLku64 fŭ íkeykLkĀkhsP fhe 64 rsLk«MkkĒkuW½zkðP íkŭs rð.Mkt. 1Āk87 {kt p°ktsP røkrh Ākh ĀkĀkhíkk. íkŭke Sýo yðMŭk rLknkøe íkŭð¾íkPp°kk fhðk ykðe÷ r {ŭkzøkZLk hñðkMke ykMðk÷ fŭLk çkkyýk fŭkLk Ēkpe f {kPpLkkuWĀkĒp ykĀPku Lku íkŭLke ĀkkMkuAð÷k WØkh fhkðPku

íkoykøeyuSðLk {kt ¾k s Wøkú íkĀkŭpko fhe níke. íkoykøe yk;kk Lke [u 1800 MkkĀw ykLk [híkk níkk, yLkŭíkoykøeyuĀk00 MkkĀw ykLkĒrōð fPkoníkk. yk ĀkAe rðnkh fhíkk íkoykøe y {ĒkðĒ ykðPk. íkŭLku ÷køpñfu {khkuytík M {P LkSf Au yk÷uyLkPpLk Ākhý fpñ yk « {kýuLkð {uWĀkðkMuy {ĒkðĒ {kt ykðe÷ rLkò {Ākñk {kt rð.Mkt. 1Āk96Lk [Pp MkkĀe 7Lk «¼kík M {Pw íkoykøeLk { rMĀkðPk.

íkŭLkLkĪ h Ēñ [kðPkuøkPku Āký íkŭLke yŭkP fešík ĒpurĒpLkuy sðkøe hne Au yksuyu «fkp {kt yLkf ¼krðykuĀkkŭkLkñfðPký MkkĀe hĪkk Au r[hSð yuPpkuç ĪkLku «Īpŭf pøkLke ðĒLk nòu

©e nehrōsPMqhs

y⁹MKLKk RrīknMk{kt, ¼khīLk RrīknMk{kt yLkusLk ©{yīkkLk RrīknMk{kt soykūtkLk{ Mkūtkhe bkneūke ÷¼kP Au sūLk Ākrōk M{hýLkunòhku{klkōeykuyr¼dōkLk ykĀkuAuyLkusūLkKur[hSō yūkhĒn yksuĀy īk÷e s Wōkīk heīkunPkīk Au yu©e nehrōsPMqheī hS sōkīkLke {nk{e-e ŪpĀōīkykūLk yf nīkk. Mkīfyku çkkĒ «okxīkk ĀkūP&÷kif ŪpĀōīk{klk yf yōz ĀkūP«¼kōf nīkk.

īkaykūeLkku sL{ Mkt. 1Āk83{kt Ākk÷LkĀkm{kt ŪkPku nītku rĀkīkkLkūLk{ fmkpkn ykMōk÷ yLku {kīkkLkūLk{ LkūkeçkkĒ nītkū nehuīkūLkūMkMkhe Lk{, ītkū ðkūke ðpu{kīkk-rĀkīkkLkūMōokōkMk ŪkPku nehuĀkkxy ĀkūkkLke çkūLkLkū īpkt okPku yn^a īkĀkōkĀALk ©e rōsPĒLkMqhsLk WĀkĒpu īkūLkMkt. 1Āk96{kt Ēeūkk ÷ðhkōe. yk ĀkAe rōākçPkm fhe «[z rōīkk «kó fhe. yk rōīkkūke ykf»kkR īkūLk okĀ©eyuMkt. 1607{kt ĀktzīkĀĒ ykĀPū Mkt. 1608{kt ðkt[f WĀkkaPp ĀĒ ykĀPū Mkt. 1610{kt yk[kpĀĒ ykĀke ©e nehrōsPMqhs Lk{ ykĀPūMkt. 16hh{kt okĀ©eLkū MōokōkMk Ūkīkk īkaykūe īkĀkōkĀAkrĀkrīk ŪkPk.

rLkĀkkĀk {kōkūke «\Ākyk fhLkth īkhefūM{lx yfçkhuīkaykūeLkuyk{Pký ykĀPūLkūtkūLkūLkū¼ōīk çkLpku çkkĒpkLke °keS yk¼ sōk p¼ yçkū- Vs÷uĀky īkaykūe MkūkuyĀkōōĀkrh[p MkaPku Mqhsyuy{khe, sLkīkŷō «[kh yLku «k{kryf LPk {kxuyĀkō «pkm fpku M{lx yfçkhuīkūLke MkĀūkkūke yðE rō.Mkt. 1640{kt sokĒkūĀLkĀĒ ykĀPū

yk ĀkAe MkĀkōyōSōLk Ā{e[kh {kxūōpīkeīk fhe, M{lx yfçkhuLk«rīkçkūĀe, īkūīkhk yLkf ĀkūPfkPku fhe Mqhs rō.Mkt. 16Āh{kt MōokĀk{ MēĀkōPk.

©e {rýrōsPS ĒkĒk

ĒkĒLk Lk{ūke Mkrīkō, yksLk 680 sū÷k Mōōke MkĀkykūkūke 3Āk0 sū÷k MkĀkykūkk ykāsLkf yLku sLk M{ksLk yLkf «¼h «īkkĀke Mqhsòhku īkūkk {mLkòhkkk okĀōpo ©e {rýrōsPS ĒkĒk Mōōke MkĀūkkLk ErīknMkLk ykĀ «yūkk Au

īkaykūeLkku sL{ ¼kPýe īkēkoĀkMku y¼kh okk{ {kt ðepk©e{kæe jkkrīkLk SōLĒkMk pĀLk [m okū-kçkçkELke fð4urō.Mkt. 18ĀhLk ¼kĒhōk {rnLkLk pif÷ Ākūk{kt ŪkPku nītku īkūLkūMkMkhe Lk{ {kūke[Ē nītkū {kūke[Ē Ūpōnrhf jkkLk «kó fpkoĀkAe rĀkīkkLk ĀĀk{kt òztkP. yk ðp{k rĀkīkk©e fk{ĀĀkLk ybku¼z krsō÷kLk Āk÷e okk{ {kt ykōeLku hīkk.

yf ðp{k īkaykūMōōke MkĀwrphkūýe ©e fešīkrōsPS {nkhksLk Ākrh[p{kt ykōPk Lku yĀkōoĀ{o«rīk ŪkE {mLkSyuy{kūke[ĒLkūĀkheūkk {kxūŪkzkuM{p ĀkūkkLke ĀkMkuhk¼e Āk÷e okk{ {kt Ēeūkk ykĀke {rýrōsPS Lk{ hkīPū okĀ{nkhsLke yĀkōo©ōkūke Mōōk fhīkk {rýrōsPS ¼qk īkĀkūpko fhīkk. {kMk-çku {kMkLkkt WĀkōkMk, ykptçk÷ [k÷ws nkP. ÷ok¼ok yfPkLk īkkurLkPr{īk īkūXk{ [kūōnhk fhu! SōLkLkuykūkh yLkūçkkīk īkĀkūpkkūke rLk{e çkLkōPū yk rLk{eīkkūke ykf»kkE yLkf «īkkĀke Sōku īkūLk rp»P çkLp.

rō.Mkt. 19hhLk sū MkĒ- 13Lk rĒōMkuīkūLkūĀkLpMkĀĒ ykĀPūLkūpkmLkLke yĀkōoMōōk fhe īkaykūe hksLkōkh ¼kīkūrō.Mkt. 193ĀLk ykMkuMkĒ-8Lk rĒōMkuMōokōkMk ŪkP. sLk M{ksLkū ©ōy ðokkku «īkkĀke RrīknMk yu ĀkūPĀkMkLkuyk¼khe nkūōkūke «īPif sLk çkĀ[kuīkūLkūhks y¼ōĒuAu

©e çkñÖrösPS {nkhks (©e çkñhksPS {nkhks)

yksLke MÖðke MkkÄwkkLkk ykrË « [khf, MÍPðeh ©e çkñhksPS {nkhksLkkusL { R.Mk. 1863 {kt Äktöçk {kt ÷=ÄPkyk LkSf È= ðk ökk { {kt Ükpknítkku íkuLkk rákíkkLkkLkk { xífMkn yLku {kíkLkkLkk { f {kËunítku yzok Ä {ðehíkk {kxuÄktfkb= pe¼ fkuL {kt sL {= yk çkk÷fLkkLkk { çkx= Mkn nítku

¼khík {kt hksçktíLkku ¼zfkuÚELkuçkñ kE ðkpknítkuÄý Ä {çktíksLk çke çkÄuððkE ðkpknítkk çkx= MknLku LkkLkÄýÚke Ä {oíkhV ykf»koy nítku yLku yf rËðMk {kíkLkkkt ykMnykuðä [u íkuL yuMkkÄwÜkðk {kxuðkñípkok fPko çkx= MknwökÄ {kxuXñXñ ¼xfE MkkLkMke. çkkðk Lku yðÄkñkkkuÄkrh [P Mkkæpku Äý íkuLkt rLk»V÷íkk {æ. rLkhkþ ÚkE íkuÄkkAk Vpko

Äktöçk {kt yk ð=çk bríkykkk yLkuMÜkkLkðkMke MkkÄnykkkÄkrhçk÷ nítkuÄý bríððokof [Lk yLkufkr {LkeLkku÷kú4e ÜkíkkusíkkunkðkÚke Mkk. MkkÄnykuíkhV ÷krfkúke ¼Äóík ò {íke níke. çkx= MknLkuÄý yuykf»koy ÜkpñLkuMkt 1888 {kt Äk [emk ð»kkke íkYý ðpñMÜkk. Èeükk ÷eÄe. Lkk { çkñhksPS hkíPñ MÍPke þkÄ {kxULkef÷=k çkñhksPSyursLkkok { yLkursLkðkÿeLkkuyçpkkMk fPkoÄý yuLkúke íkuLkuLkðk s jkkLkLke «kró ÚkE. íkuLku÷køpñfuy {kñhðíkkk rsLkkok { {=çk Lkúke. yk [kðemkuf÷kf {mÄkrÿk çkkÄðe íku yLku {çk ÄkðLkkurðhkuÄ þk÷ep Lkúke çkMk, yn»Úke íkoykkk {ÜkLk þY Ükpñ MÜkk. M {ks {kt Bpkhu yk rð [khku÷MkkPkoíPkuÄhíkefÄk sðe ÷køkyeykusL {e, çkñhksPSLkuLk»x¼x fhðkLke Ä {fe yÄkkE.

Mkt 190h {kt {nk«íkkÁke {ç [ËS {nkhksu íkuLke ÄkkMkuÈeükk ÷eÄe yLku yf ð»køçkË s çkLkuökÄ rp»þu {mÄkrÿk íkkze Lkk¼e. yLkf Ä {feykuðä [uÄktöçk {ktçkLkoyuMkkíPkkÉþ fhík ½ç ðk {kzab Mkt 1908 {kt ©e ðfð [ÿS Èerúík Ükp. yk {nk«íkkÁke r»kÁkwe Äktöçk Akze, {khðkz ð»Äe økshkík {kt MkkÄÄ {o «ÄÄýk {kxu ykðe. rMkðk [÷SLke þk»kk fhe 1911 {kt ¼kðLkøkh [kíkukkk fPð M. 191h {kt y {ËkðkË {kt ©e {rýrösPS ÈkÈk ÄkkMkuíkkoyku yMÖðke Èeükk Mðefkhe. ©e {ç [ËS yLkuðfð [ÿS íkuLkk rp»þ çkLk. økshkík {kt PríkykkkMkk {ÜBP nítku íkuLkk rprÜk÷k [kh Mkk {uMkkíyusmkË çkku÷kðe. yk ÄkAe Äkkk: Äktöçk {kt ðkp. íþkt ð»køMkkíPÄ {kkku « [kh fPkoMkt 19h9 {kt økshkík ÄkÄkþko

Mkt 193h {kt MÜkk. M {Ëkþ {kúke çknkh Lkef÷e Mkk [k Ä {úke «ÄÄýk fhík ykí {khk {S 18 MkkÄnykuMkkúku økshkík ykÜpk. {ç [ËS {nkhksLkuøkshkík ¼÷kÜPñ fkrXpkðkz ðfð [ÿS {nkhksLkuMkkÜPñ ©e ykí {khk {S {nkhksLkuÄktöçk ¼÷ðk yk jk fhelkuLkeríkrösPS {nkhksLkuMkkíkhV {krfÜpk. rp»þkoyuökÄ-yk jkkLkuÄkrhÄkgyo fhe MÖðk sLkÄ {kkuzfkuðøkkzäku

y÷krff Ä {æf÷e, yMke {ykí {©ðk yLku yðz rLk:MÖkúkkíkíke ykÄkík yk çkk÷çkñ [khe ©e çkñhksPS {nkhks yksLke MkkÄwMkkLkk ykrË slkf fnðkP. yuLke rLk:MÄkñíkk ysçk níke. M {Mík SðLk {kt yuLkusLk M {ksLkkuzfkuðøkkððk çkLkítk çkÄñ fPð yLkuÄkkíkkLke ÄkA÷ WBSð÷ rp»þ {z÷eLku {çfíkk ðkp, suLkk Lkk {u yksuÄý M {ks spðñkkuAu íkuLkk rp»þku3Äk níkk Lku yksu íkuLkk M {Ëkþ {kt ÷÷k¼÷k 400 MkkÄnykuAu

yðk MÍPðeh çkñhksPS {nkhksLkuMÖðkðkMkt Mkt 1938 {kt Ükpku ðËLk nku yuMkkíPðehLke MkkÄwkkLku!

©e {ñöíkrösPS økrý (©e {= [Ë {nkhks)

saykusLk MkkYÄke ykfkþLkk MkkpAu yLkususLkÄ {ðÄke hkíP {kt MÖMkkÿkkÄep Au yðk íku {Mkkí hLke ({ç [ËS {nkhks)Lke Mkkíkk fhðk {kxu {khe ÄkkMkunðh S¼ Lkúke íkkk {LkuÈw¼ Au

ðíkçkLkLkk ÷÷k¼÷k »kÝMkkúke Mkkzk»kÝ MkkuMkkÄwMkk {ËkþLkk ykäsLkf íkøkÄkÄkrÄÄkrík ©e {ç [ËS {nkhksLku MÜkkLk ykÄwLkf © {ýkkkk Eríkknkk {kt yLkhe heíku÷fkþe híkkuAu SðLk¼h þkMkkLkMkkðk fhLkkh. yLkuMkkÄwMkk {ËkþLke ðfðLkurðfMkk fhLkkh ©e {ç [ËS {nkhks {kxu ©e {Ë rðBPKLkÈMkkqS (ykí {khk {S {nkhks) Äý ÄkkíkkLke Äkð {kt íkoyk÷eLku 'Mkk»rík {ñöíkrýhkö' fneLkurçkhÈkðuAu

ikayk@elkkuSL { Äktöçk ¾kíkubepk ÷ fka Lkøkh {kt Mkt 1886 {kt ykMöðk ÷ jkkrik {kt Ükpuníkku íkuLkk rákíkkLkk
 Lkk { Mkt ¾pk yLku {kíkkLkkLkk { XkFkhçkkE níkk ikayk@elkkuLkk { {¶ [É níkk {kíkk-rÁkíkk ZEF {íLkk yLkhpke nköðúke
 íkuL s LkkLÁkýúke MÜkkLf {køeoMkkÁkk Mkkøkaç kt ykðöúke íkuLke EáAk ðhøp Ákhý fhðLke ÚE. [kÉ ð»kMwÁe
 Üpkðnrhf jkkLk {¶Üpk ÁkAe ikaykayúÉeúkk ÷ ðLkkuÁkkükkLkkurð [kh ònth fpa ©e çkøthkPS {nkhksLkuMLkkf {køeo
 Ä {oÁkhúke ©Øk QXe øKE níke. íúke íkuL yuÁkkükkLkk rp»P ©e {¶ [ÉS {nkhks MkkúkuMöðke Éeúkk Ákhý fhe yk
 ÁkAe ykX ð»kMwÁe Äktöçk {kt Mkt 191h {kt ©e {ryrðsPS ÉkÉkLkk rp»P çkLpk, yLku {¶ [ÉS {nkhks
 {MöíkrðsPS Lkk { Ákhý fhe íkuLkk rp»P çkLpk.

Mkt 191hLkk [kíkukMk y {ÉkðkÉ {kt fpa yk ð»k Lkøkhpk «uLk¼kELkkík {k fkaç íkuLkk hkkøe çkLpk
 íkuL s Lkøkhpk nuLk¼kELkk çknük Ws {çknükÜpkípkLkðkøye {kxuÁkkükkLkk {fkLkkurðpk fhe WÁk©p ikhefuykÁp
 ©e çkøthkPS {nkhksLke ððkðMkk nköðúke ikaykay {ÉkðkÉ {kt s hñðk ÷ køpk. ynª s íkuL yuøwÁ {nkhksLkk
 Lkk {úke ðfð [ÿS, ykí {khk {S íúkk çkeð hO MkkÁnykúkuÉeúkk ykÁke, ðñkðñkk {kt ÷ øk¼øk ÁkkøkuMkuMkkÁkku
 Mkt {ÉkP ðÁe øpkwÁký íkuL yusæ ÷ e Éeúkk yk ykÁke íkuçkeðLkk Lkk {úke s ykÁke. Ákkükrp»P {kn {kt fÉe Lk VMkkPk.

íkuLke yÁkðo «rík¼k yLkurðíkk rLknkæ ÉPkrðsPS {nkhksuMkt 19h3 {kt Þkøkkünlk fhkðe økøye ÁkÉ
 ykÁp yLkuyúke çkÁk MkkÁnykúkuðze Éeúkk Áký ikaykus ykÁkíkk yk ð¾íkuyk¾k Mkt {ÉkP {kt økøye ÁkÉ Ákh ikayku
 yf ÷ k s níkk íkuLkuyúke yk;kk Lke [uðfð [ÿS, ©e ykí {khk {S, ©e ÍðñMkkøkhS ðøknuhñúkk.

Mkt 19h1 {kt {mÁkrk {kxu [[koLkefæ. {¶ [ÉS {nkhksupk É ÷ Ákík¼kE ¼økk¼kMk ÁkkMkuMk¼k ¼hkðe
 íkúkkLkunhkkÜpk yk ð»k ÞktíMkkøkhSyu [[kollÁkze LkúkkLkkÁký ÞMMLk {kxuymíkfíkkMk {S Lkøkhpk «uLk¼kE
 íkhk Éçkkðe ÉeÁe. øwÁ {nkhksLkk MðøkkMk ÁkAe íkuL yuMkt {ÉkP Lkk Mkt fLk yÁkðo çkMð {kíkúke ðæðe hkiÞñ níkk
 íkuLke ykík ÷ káðkLke fke Mð; uÁký fðÁkLkk Lk fhíkk ikayk@eyu90 sýkLkuÉeúkk ykÁke, Áký ÁkkükkLkk rp»P íku
 Ákk [s çkLkkÜpk. ykðe íkkurLkhr¼ {kLkíkk ! Þríkðøkkøe yrLk» Mkt fLkLkuÁký íkuL yuÁkðo «rík¼kúke íkze Lkk¾e
 níke, ÞMMLkLkk ikaykayøkøye {Lkkíkk yLkuçkÁu íkuLke yf AºkkAkPk ÁkúkhkE hñúke níke.

øwÁðbo ©e çkøthkPS {nkhks yríkðð Ükðúke íkuLke Mkkúku ikayku 1h ð»kay {ÉkðkÉ {kt híkk níkk. yk¾k
 Éeúkk ÁkpkLkk 33 [kíkukMk {kúke h7 [kíkukMk íkuLku yu y {ÉkðkÉ {kt s økkéPk. Mkt 1944 {kt íkuLkk ÁkøkuÜpkÁe
 WÁkzaku yuÜpkÁ ðÁíkkus øpkku íkuLku y {ÉkðkÉúke {kík {kt ¼kðLkøkh ÷ E sðk {kt ykÜpk. Áký fR MkkÁkhkuLk
 Üpkku LkupMMLkLkkuMk [kuMkíkkhku¼kðLkøkh ¾kíkúMkt 194ÁkLkk {køph ðÉ-6Lkk rÉðMkuMk {krÁÁkðf ykúL {e øpkku

{kLkðeLkkuÉin úký¼kbn Au Áký SðLkLkk Mkt fPkúke Mkk¼ y {h Mkt Pæ-e Au Mkkkh {kt BÞkt MwÁe «fkÞíke
 hñpuípk MwÁe {¶ [ÉS {nkhks Mkt y {h yLkuyüpk hñpu yLkk fešíkøkkLk Mkt økðkíkk hñpu

{MLkhs ©e ðfð [ÿS {nkhks

yksLkk íkuL s økEfk ÷ Lkk fæ ÷ kP «¾h yk [kpkó íkuL s {MLkøhkkúkuøwÁÁkÉ nkMk ÷ fhLkhh, Ákh { «íkkÁke ©e
 ðfð [ÿS {nkhks íkuLke røpk íkíÁkhíkk, ÞkÁlíkr«Þíkk yLku rLkhr¼ {kLkíkkúke sLkMk {ks
 øyéíkk Au

ikayk@elkkuSL { Äktöçk Ép {kt ÷ knkn rsð ÷ kLkk hk {Lkøkh Þnth {kt rð. Mkt 1890Lkk Ákkøk MktÉ-11Lkk rÉðMku
 Üpkuníkku rákíkkLkkLkk { Ä {sÞ yLku {kíkkLkkLkk { fÞýkÉðe níkk jkkíku ikaykaykøðkª níkk. ikayk@elkkuMkkhe
 Lkk { fÁkkhk { níkk

yki{khh}{SLke yçPKMkPôik yÄkðonike. hksLkk 300 &=kf fKMÜk fhðk ikkuh{ikðkik. MÜkkLkf{køkeo
Mk{ksLke ik{k{k{ pk+MÄkrÿk ikuf yu{æðe ÷eÄe. Äky ikuf Lkku;kkLk¼qðkuyki{k ðÄw{kokikkm ikku yuf yuMk«ÈkPS
ÈmkELke Äkhðk Lk fhikk ykokα yçPKMk [=kØPku Äky ykkuÄkrhÿk{ rð=üký ykØPw MÜkk. Mk«ÈkP ÄkhÙke ikuf Lke
©Øk nxe økE. yLkf ykÄkrÿkykuMk{uÙkE ikaykurð.Mkt. 1931{kt hO MkÄmykuMkÜkuMk«ÈkPÙke sÈk Äkzák Lku
Äkðçk{kt MÄÄ{Ùke «ÄÄkyk fhðk ÷køPk.

rsLk{ÿik, rsLk{tÈh Lkupk+elke Mk[e «ÄÄkyk fhikk MknwMkÄmykÙke EäAk p°kps røkhLkh ðoknuikelÜkkÙke
fhðkLke ÜkE. yLkuR.Mk. 193h{kt økshkik {kxu«Pký ykÈP y{ÈkðÈ{kt ikuð¾ikuÄkh{ «ikkÄke çkwnkPS
{nkhksLke nkf ðkokike. yki{khh}{S {nkhksLku y{ÈkðÈy¼qkÄkðomðkokik fPð brikðoko yLkuçkeò WíMkP
«ÄÄfkumMk{uyki{khh}{Syusçkhe sinkÈ søkkðe. rð.Mkt. 193h{kt ikaykyu©e çkwnkPS {khs ÄkkMkuMkðøke
Èeükk Mðefkhe. MkkÜkkk 1Äk MkÄmyku ikuf Lkk rp»P ÜkPkt

rð.Mkt. 1933Lk [kíku{kMk ¼kðLkøkh{kt fhe ikaykuÄkk: Äkðçk ikhV økPk. Mkt. 1937Lk [kíku{kMk
økshkLkðk{k{kt fPð ynª ikuf yu'sLkíkÿðkÈpó Lk{k{f MÄh økÜkLke h[Lkk fhe. Xh Xh Lkðk sLkkuçkLkØPk, Lkðk
rsLk{tÈhkuMÜkkÄPkt yLkf pk+kÜkka fhe Äkh{ikðkrÿyukuÄkhkMík fPko yk{ Äkk[ð«kMkÄe ÄkðçkLku¾æe ikayku
Äkk: Mkt. 1940{kt økshkik ikhV ÄkkAk ðèPk, yLkuiku[kuf kMkçkfkLkñ{kt fPð økshkik{kt ykðelkLkøkhPw «uf k¼kE
yLkupk È÷Äkík¼kELkk ÄkyomknfkhÙke 1ÄkO sax÷k MÄh rsLkçkçkkuÄkðçk{kt {kfØPk.

Äk÷eikkýkLke Pk°k fhelkuÄkkAk Vhikk ¾¼kíkLkk «k[elk ¼kzhkayuyuf Lkk rðäkØPkMkðke rÈ÷Lku¾qk ykf»Pð
ynª yuf {MkLke ÄMkhikk fhe. yçkLkríkr{h ¼kMfh Lk{kLku{níðLkkuøkk yk ð¾iku[h{kPku ynªÙke ikaykuMkñik
økPk Lku[kíku{kMk Äky íPkt fPð Mñik{kt ÷kznyk ©e{kαelkumk½{kt ÷ðkLke ikuf yurn÷[k÷ WÄkkze ikuf s çkeò yLkf
fkPko fPko

[kíku{kMk Äkyomkíkk ikayku¼Y[ðzkÈhk, W{æk, çkñMÄLkk hMíkuÙkE y{ÈkðÈ ykØP {kE ÄkÄkhðLkku
¾qk yokñ níkkü Äky ükðkMkPkk s LknkÙke yk ðæk Äk÷eikkýkLkk ÍøzkLkñM{kÄkLk ÜkðkÙke ikayk©e Äk÷eikkýk
ÄkÄPkoyLkuíPkt s [kíku{kMk fPð sLk Mk{ks{kt ikuf LkkuPkmLk«uf yLkurðíkk ònth ÜkE økPk níkk. slkk Äkrhÿk{u
Äk÷eikkýk{kt s ikuf Lku¾qk {kæx XkX{kXÙke yk[kPÙke ÄÈðe yÄkE. Mðøke ÈeükkLkLk{kt yLktðsPS níkknyk÷u
rðSPkLkÈMqñ ikhefuykP¾kPk. Mkt. 1944Lk [kíku{kMk hh MkÄmykuMkÜkuhkÄLkÄkñ{kt fPðku y°kuÄkðçk fMkhe ©e
rðSPð÷¼MqñSLkuÈeükk ykÄke.

Mkt. 194ÄkLk {nMkýkLk [kíku{kMk{kt ikuf yu½ýkMÄh fkPko fPko y°ku'sLk «&™kækh' Lk{k{f MÄh økÜkLke
h[Lkk fhe. ikuf s PñkÙkèPkLk rðíLk zli.nkkÙkè-uÄk°k Øpðnh pY fPko ynªÙke ðÄÄkñ{kt yuf [kíku{kMk fhe ikayku
Äkk: Äkðçk ÄkÄPkko

nðu ikuf yuÄkðçk{kt rsLk{tÈhkuMÜkkÄkLk fhðkLk fPko ðM¼th WÄkzâw «Ük{ «rík»Xk {k÷hfkæzk{kt ÜkE.
çkeS y{ÿMkñ{kt ÜkE. yk ðæk ikuf yufæ÷kP ¾[kæ rhðkòuykAk fhkØPk. Äe{uÄe{uikuf Lke fešik çkÄu«Mñhke
síke níke. yk ð¾ikur[fkøkkupnu{kt ¼khkike 'rði' Ä{oÄkrh»kÈ' {kt ikuf LkuÄkÄkhðLkñrLk{Pký {èPw MkÄmykÙkk
fzf yk[kh-rð[kh {sçk ikuf LkñsðnyPðP nkðkÙke sLk økBPnyk ©ePw ðeh[È hk½ðSLkuíPkt {kf÷ðk {kxu
ikPkh fPkyLkuÄkkÙkkLke ÄkkMkuhk¾æe sLk ikÿðkLkkuÄkPkyçPKMk fhkðhØPk yk ikuf s 'r[fkøkku«&™kækh' Lk{k{f Äkñkíkf
ikPkh fPð ©e ðeh[È hk½ðS økkÄeyuÄkrh»kÈ{kt sE MqñSLke ¼kðLkLkuMkVα fhe.

MqñS y{ÿMkñÙke Shk ÄkÄPkko ynª fæ÷eP «rík{kykuku ySLkP÷kfk fhe. ynªÙke ikaykunpPkhÄkñ
økPk yLkuMðýorsLk{tÈhLke MÜkkÄkLk fhe. ½ye «ríkçkykuf kt MkkÙke Að÷e «ríkçk ikuf yuMkLk¾¼ikhkLke fhe.

MqñSLk SðLk{kt zok÷uLkuÄkøk÷u¼ð¾æYikk ððkike. ÄkkÙkkLke fhe ¼q- ÜkkP ikkuikhik ¾{kðe ÷kk. çkÄLke
Äkα ykðuípkuPktík Äkhý fhikk. sðku ikuf LkkuMkPöik Èn níkkü yki{k Äky ikðkuMkPöik níkkü ðkÈPôik «[z

níke {ñóík yLkuÉ÷e÷kúkk íkkuíkayku¼zkh níkk. ykPmk{ks MúkkÁkf Mók{e ÉPKLÉ MKúkuÁký íku yúpk+kúko fhóLkú Lk→e fPñníkú Áký Mók{e ÉPKLÉLkú {Pñúíkkít pk+kúkoLk çLke bōpku íkayku «ríkçkō rōnkhe níkk. yufe MKúku çku [kíkúçkñk ōpKp Lk fhikk, íkuçs rōnk{kt ÁkkúkkLk ðkt[Lk-{LkLk MKúkurp}PñkúÁký ¼ýkōíkk.

Ákkúkip rōtkLkúÁkh íkuçLke ysçk AkÁk Ákze níke. zki. yuyw. YzkōV nkkúe-uMBÁkrÉík fhe- 'WÁkkMkf Épkk'Lke «MíkōLk{kít MqghS {kxu sūpçÉku÷íPk Au yu íkú ðkíLke Ákpe «íkerík fhkōu Au íkuçLke MkrníP Múðk Áký rōpk Au sLk M{ks{kít çknñpñkíkkLke øtkkk, ðñðzkōðLkú «Úkç {kLk íkuçLkus ½xu Au íkuç yú íkçōrLkúP «kMkÉ, sLkíkçōkÉpō yjkkLkír{k h¼kMfh, r[fkōkk«&™kçkh, MBPñíðpōPkðkh, sLk «&™kçkh, Lkōíkçō Mbkñ, ykí{rō÷kMk, ykí{çkōLke sLk{íkōp{k, [ÚkkMíkík ykrÉ økkúkkúke h[Lk fhe Au

MqghSLkúMkÁkýo SōLk çkÁLíkfh LkúÄ{ø«íçÚke ¼hÁkñ Au ykLkuyk ÷øLke{kít MLLk¼íkhLke «rík»Xk ÁkAe íkuçLke íkçkPík ÷Úkze. íkuçktÁký yf ð¼ík Ákýe Lk {çk Akpúke [÷kōðñÁkzâñ yk fñkúP ÚkPñLkuhkk ðÁe øpku

Mt. 19Ák3Lk sK Mñe ykX{Lke MksLkú íkuçLkú «ríkç{ý Að÷ñ «ríkç{ý çLpñ {Áhkíku íkayku ðøkkík ÚkE pki[sE ykōe nkú Ákōk ÁkE ykMLk Ákh çkñke øpK. yñkñt yñkñt pçÉ íkúkk {ñ¼{kúke Mñhe hík níkk. rp»P M{ÉkP ðokhu ykMÁkkM ð³xçkE ðéPkuníku Úkzeðkhu íkayku yfíñ:

'¼kE, yçk n{ [÷íkuñi, Mççfku¼{kíkuni.' yk ÁkAe Úkzeðkhu yñkñLke Ák{kít hík Lkúkus pçÉkuçkñke íkk MōokÁk{ MkeÁkōe øpK. MñEñ, MñEñkÁ LkúMñEÄ{úke «\ÁkýLkú SōLk-fíkōP M{sLkkh pñMLLkúMk [kurMíkñkhu yá-P Úpku

©e rōsP{ ÷Mkñei hS (økkshkíke)

Mñōke MñÁñkkLk Ák÷f ðzkÉhk {MLMñ{ñ=LkLk ykā «ñf yLkú «{ñ¼ ©e rōsP{ ÷Mkñei hS sLk M{ks{kít yLkf heíkúðíPkík Au yuçLkuyk+kçPkM, MñÁñykuÁkhLkuyrîkeP «¼kō yLkuykMLk-rñíkñkík yksu r[hñS ð Au

ykōk MñÁñPñkúSL {ç hñÁLkÁkñLk Áký ðkkúke Ák÷eíkky{kít ðMíkñ fhñzePk fñkç{kít ÚkPkuníku íkuçLkú rÁkíkkLkúLkç ©e Éñ [É Lkú [É níkñLkú {kíkñLkúLkç {ñçkñE níkñ ykōk ykçkYÉkh, hks{kLp Lkúok¼e{ñk {kíkñ-rÁkíkkLkú½ñ Mt. 1913Lk [Pk Mñe çkesLkúMkúç ðkhu [kúkk Ákñk íkhefu fōPký [ÉLkúSL {Úpku

fōPký [ÉLkúyçPkM ¼kōLkōkh{kít Úpku rō.Mt. 19h7Lk sK ðÉ Ákñ [Lkú rÉðMkurÁkíkkLkúMñōkñkM Úpku ÁkñkkLk ¼kELk «Pko fōPký [ÉLkú«íç Ä{ñkñ áz Úkñ ÷kōPkú íkx÷k{kít ÁkñkkLk ¼kE-¼k¼eykúkk Éñ¼É MñōkñkM íkuçkt ðÁkhku fPkú yLkú íkuçLkú ykí{k ðñkōP íhV ZéPkú ykñ{kít pñík {ñík ©e ðfð [ÉS {ñkñksLkúM{çkç {ÚpkuLkú ðñkōP áz Úpku yk¼hu y{ÉkōkÉ Ákñkúkk økk{zk{kít rō.Mt. 1936Lk ðpK¼ ðÉ-8Lkú rÉðMku íkayku Éeúkk økñý fhe. íkuçLkúLkç f{÷rōsPñ hñ¼ðk{kít ykōPñ yLkúÁkōkÁkñÁkñík {ç [ÉS {ñkñksLkú rp»P íkhefu òññ ÚpK. ðze Éeúkk y{ÉkōkÉ{kít Mt. 1937Lk fññkf ðÉ 1hLkú rÉðMkuÚkE.

{MLkSyuÁkñkkLk M{ÚkōkñÁðPñkñkñhñe pk+kúkkuyçPkM pY fPkú yk ÁkAe íkayku yf pK çkeò MñÁñyku ÁkñkúPñkñy, LpKp, fñkP, fñkñrÉLkúyçPkM fhðk {kzákú Mñkñ rñkñkíkkLk òýfñ ©e Í ðñMkñkñS Ákñkuykçkç{kít Áký ¼ýe ÷eÁkñ rō.Mt. 194Ák{kít ©e {ç [ÉS {ñkñksLkú yðMñkLk Úkíkk M{ñkPke Mñkōðz Mñ [ðk PñkññññLk fhe íkayku Mt. 1947Lk sK Mñe-13Lkú rÉðMku ÁkLpM çLpK. Áký íkuçLke rçPkpe÷íkk Lkúðñkúke sLkññ½ {ñÁ ÚkPkuníku íkaykú y{ÉkōkÉ{kít 10 Úke 1h ññhLke {kLkñ{ÉLke ðá[uMt. 1973Lk {ñk Mñe-6Lkú hrðkñLk hñs yk[kpñ ÁkÉðe ykñkñk{kít ykōe.

yk ĀkAe Xh Xh rōnkh fhīkk ikoykuWĀkĒp ykĀkōk ÷kōp. fix ÷kf Xifkyūke fMĀk Ēp fhkōpku ikoykurōākōpMkōk yLkurōpLke yr¼hm [ōkṣk nīkk. Mk{ksLke ptkīk {kxuīkū LkuĀkpe ÷kōyē nīke. ikoykōeyuĀkkt [kīkū kōk y{ĒkōkĒ{kt, 6 Āk ÷efkky{k, Āk Mkhīk{k, 3 ōzkĒhk{k, h Ākxý{k, h fĀkzōs{k, ikū s ĀknhS, {nMky{k, [kyM{k, YÍk, ÷e{ze, ōZōky fBĀk, ĀkĒhk, {pE, Ākuk, yō ÷k, çknhLĀk, z¼kE, çkeōĀk, ¾zk ōknhu pnhk{k yf yf [kīkū kōk fPōnīkū ōzkĒhk{k ¼hkp ÷ {mLkMk{ ÷ Lk{k} «{¼ĀkĒurçkhkS MkĀMk{ksLke yĀkōpMō s ÷ōkōp ikōk XhkōkufPkonīkk.

Mt. 1974Lk ōp¼ MĀē-10Lk ikoykoyuMōnMīkuMkhīk{k Āk ykĒMkōkhSLku yk [kPĀkĒ ykĀpū ynūke ikoykōe rōnkh fhīkkçkzhk ÷e ĀkĀkPkoĀky ykMkMĀē-4Lk ELVōPnyū k Lk{k} Lk ikkōuīkū Lk Ēm Āk fçōus{kōpku yLku ykMkMĀē-10Lk hks «rīkç {y fhīkk fPkuMkōkfhīkk ikoykuMōkōMkĀkōp. MĀeSLkuĀkūkkLk ¼kōeLkuīp ÷ «ūk{ūke s ykō ÷ku nkōkūke ikoykuĀkūkkLke LkĀĀkūke{k çkĀe MkqLk fhīkk ōkP nīkk yōk Ēē½Ēpō {nīk{k ykūkkLk Lk{k} yksuĀky Mk{ks{k yLkf hekuī ṣnṣe hīkk Au

©e{Ē rōsP{ ÷Mkpeī hS (Ākōçke)

yLkf {kMknkheykūkurLkhk{e}kknkhe çkLkōLk, «rMkō ikeūkkūkk Wōkhf, ikxMūkīkkūke {çīk ©e{Ē rōsP{ ÷Mkpeī hS {nhks {nçkLk yĀkō yōīkk nīkk.

ikoykōeLkkuSL {rō. Mt. 1908{k ĀkōçkLke ĀkōpĀk Āk MkhMk ōk{k} {kōkzçkūrīy f ÷ {kūpkm ikku ikū Lk rĀkīkkLk{k} YĀk [Ē nīkū yLku {kīkkLk{k} SīkkçkĒ nīkū ikoykōeLk{k} hk{ ÷ ÷ nīkū

hk{ ÷ ÷ LkuçkçĀkyūke s ōhkōp ikhV ysçk yfçkōy nīkū ikōk{ktrfPkh [Ē Lk{k} Lk BrīkLk MkMkōk{k ykōp Lkuīkoykurō. Mt. 19h0{k Brīk çkLp. MkĀSōLk ikkuMōōpçk{p nkōōeyuy¼kōLk{k} Shk ōk{k} {kMkLkf{kōkeo MkĒĒkLk MkĀw ©e rōyū{ySLk (sykuMūkkLkf{kōkeoĒp{k} Āky {çīk Ākō {k ©kōkṣk nīkk) MkMkōk{k ykōp. Mt. 19h9{k BrīkSōLk ikS ikoykurōyū{ySLk rp» çkLp.

©e rōyū{ySyūĀk ykī{khh{k} S {nhksLk Lkuīkō Lke [u Mt. 193h{k Ākōp çkūkhkPS {nhks (çkōrōsPS) ĀkMkMōke Ēēukk ÷eĀe ©e rōyū{ySLk{k} ©e ÷ū{erōsPS hk¼ōk{k} ykōp hk{ ÷ ÷ Āky ikū Lk rp» ikhefuyMōke Ēēukk ÷e ©e f{ ÷rōsPS ikhefuykū¼kP. ©e f{ ÷rōsPS {nhksLke yĀkōp pçkōpīkk yk¼k Mk{ks{k} {kLk ĀkĒk fPō ikōk{k} ©e{Ē ykī{khh{k} S {nhksLkkuMōkōkMk ūpku yk ĀkAe f{ ÷rōsPS {nhksLke pçkōpīkk rLknṣe Mt. 19Ā7{k Ākxý {fçk{u ikoykōeLku yk [kPōçkLkōp. yLku ©e rōsP{ ÷Mkpeī hS (Ākōçke) ikhefuykū¼kP.

ikoykōeLkūp{k tēp çkLk yĀkōnīkū ykōp{k} Lk fix ÷kōp ōkūkkufMūk nīkk. Ākōçk, hksĀkūkkLk {khōkz, çkçkç, {kōk, ōkshkīk fkrXpōkz ykrĒ WokūĒpçk{k Wokūrōnkh fhe Ā{o «¼kōLk fhe. ikū s Ākōçke nehkMkōk sōk {nLk rpfkheLkūĀ{çkĀ Āk{kzāku Ezhlk {nhkō fūkhĀkçkLk Mk{pLk çkōLk rSLk ÷ pkuWōkh fPko ikū s «k[eLk sLk ĀkMīkfkōkh Vz ikūkk yLkf {mīk ōkūkk {kxunōhkuYrĀp yfXk fhkōhōp ikū Lk WĀkĒpLk «ikkĀku Ēmōy, Ēkōz, W{çk, {kōkh ōknhkūkk hkōyoyuSōĒpLkkt Vh{kLk V ÷kōp. çkūçkōkh ©e ōzkĒhk Lkhp ©e{ūk {nhkō MkPShkōu ikū Lkku WĀkĒp Mkū4ēpku

ōpōMūkk yūĀknk [ōk Aīkk Mō yLkūĀkLkūfōpky fhōk{k} ikū yufĒe ĀkAe ĀkLke Lk fhe. rō. Mt. 1981{k Āky {fçk{u ikoykōeLkūkkLk Mkçk» ©e ÷ĀrōsPS {nhksLkūkk WĀk. ©e ōhrōsPS {nhksLk Mkçk» ©e ĒkLrōsPS {nhksLkū¼k Āk{Āq Ākōf yk [kPō ĀkĒe ykĀke, yLku ©e rōsPĒkLkMqhs yLku ©e rōsP ÷ĀMqhs ikhefūōnh fPko yk «{kyūpMkLk «¼kōLk LkLk yLkf fPko fhīkk ikoykōe LkōMkhe ĀkMkū

©e [krh°krōsps (fāAe)

MīPLke ykykyuSōlk Sōlkh. SōĒpLkuSōlk{kt {nīōLkMūkkLk ykĀLkKh, ikeūkhūkk {kxu«kyLke Ākhōk Lk fhLkKh ©e [krh°krōsps (fāAe) ykSLk sLk ©{yīkkLk RrīknMk{kt yf çknws WBSōα yLkurōrōĀhbke ĀkβX hkfuAu

īkykLkkuSL{ rō.Mkt. 1940Lk ykMkuōĒē-14Lk hks fāA ¾kīkuĀke økk{kt ūkPkunīku īkLk rĀkīkkLk Lk{ ½k-kpkn Lku {kīkkLk Lk{ M¼økk¼kE nīkū īkykPēLkMkMkhe Lk{ Ākhpe nīkū

ĀkhpeLkūçkkōPSōLk økkBPmMfkhūke ¼hū-¼ LkezhLkupPūke ¼hĀkū nīkū yufkαufāALkkuōĀkKh ¼kōkīkkun īkuLkuMki ōĀkKh yūko {kE sīkk nīkk. Ākhpe Āy {kE ykōPku f{kýe Mkhhe ūE Āy rō.Mkt. 19Āk6{kt Ā÷øk ykōPku ĀkhpeLkt 17 Mkoek òūkōūkk{kt P{phý çkLkP. yLkuĀy °y økkLkuLkefαe. yf Ā{σ{°kLke M÷knūke yysuøkkLkuVqe òP īkkurōhfīk ūōkLkMōefkP

ykūPūke òkīk fuīkus hkīkuøkkLkuVqe økE LkuĀkhpe MkoūūkPku ūkkzē rĒōMkuçkĒ yysuMūkkLkf {kōkeo MkoēkPkk fklkSMōk{e ĀkMkuĒēūkk ÷eĀe. MkoĀūkP ĀkAe īkLk yu¾kç kkkkPpLk pY fP ykøk{kuĀy òkP. yk{kt īkLk Lku{qīk Āh ©ōk ūE. MūkkLkf{kōkeoĀ{oĀkhūke ©ōk Wxe sīkk īkykyuò{Lkøkh sE rōsP{f{αMqHSLk rp»P rōLkPrōsps {nkhks ĀkMkurō.Mkt. 19Āk9 {køkph MĒ-10LkuçkĀōkhLkuhks Mōøke Ēēūkk Ākhý fhe, yk ĀkAe Ēō[hkze{kt ©e rōsP{f{÷MqHs M{ūk īkLk òze Ēēūkk ūE.

yk ĀkAe īkykPē p°kpsLke p°kkyuøkP. yf ò¾īk çkKhkxkuMkūkk 1½z{kt īkLk yu«kyLke Āy Ākhōk Lk fhīk ikeūkūke hūkk fhe Lku ykPīkLk xkαe. yk ĀkAe īkykPē fkepe īkhV økP LkuīPkt hne pktkPpLk fP MkoB{ūkrp¾h òkhuīkeūkūke p°k fhe īkykuøkhkīk{ktĀkAk ykōP. ynª ykōe Āk÷eīkkýk{ktMkt. 1968{kt ykSLk ©e pPkrōsps sLk økĀfīkLk«ūk{ çkeòhkĀy fP LkuīkLkurōfMkōP rō.Mkt. 1969{kt Āk÷eīkkýk{kt s÷«÷P ūkPkuīkLk ¾k SōĒp çkīkōe. yk ĀkAe īkykPē fāA{kt økP LkuīPkk Mko{krf īkLk s Ākš{f SōLkLke Wōkrīk {kxu½y «pMku fPko īkLk yu½y hkōykLkuīkLk y{÷ĒkhkLkuSLk{ūkk «ūe çkLkōP Lku SōLkLke yfīk{Ākα MkoĒ LkuMīPLke WĀkMkLk fhe.

Mkt. 1974{kt ĒELkuELVōP yuīkyu½ne ÷eĀū fāA{kt Āy yuhkøk V÷kPku {mLkhs©e yuōp ybkeP{kt nīkk. īkLk rp»Pkyu yuhkøku 1zĀP. {mLkhs©e īkLk çk[kōōk sīkk ĀkūkuMkĀkzP yLkuMk{krĀĀkōf ykMku ōĒ-9Lke hk°keyu f÷Ā{oĀkBPk. yksuīkLk ĀkAα ©e Ēpkrōsps, ©e jkkLkrōsps, ©e Lpkrōsps (rĒōneøkαe r°Ākwe) ykrĒ rōīkLk rp»P {z÷e īkLk Lk{LkuWBSō÷ fhe hne Au

©e rōsPĀ{Mkpei hS

sLkPmLkLke WBSōα «¼kLkuBpkhu yLkf yĀ©ōLkkt ykōhýkuōxe hīkk nīkk. īPkhLkōpĀōīk yLku Lkō[īkLkūke yuçkĀkt ykōhýkLku¼ē Mko{Mīk ĒĒ çknkh īkLk«fkp V÷kōLkKh «kīk:M{hýeP ©e rōsPĀ{Mkpei hS yf pōkōĒLkēp ōpĀōīk nīkk.

{nōkLk òepk©e{kαe fīkçk{kt R.Mkt. 1867Lke Mko÷{kt īkLkkuSL{ ūkPkunīku rĀkīkkLk Lk{ hk{[j yLku {kīkkLk Lk{ f{αkĒē nīkū īkLkMkMkhe Lk{ {P[Ē nīkū {P[Ē ykX òkarLkPkuøkPkuĀy yLk økøkLkrōnkhe ykī{kLku yuMūkkLk yfīk Mktfz÷kōP {P[Ē fīkçk nīkūLku yufkçk÷Pīkūke yusøkkh Āh [zPku

yf ò¾īk sōkkh{kt yunkPkarĀkīkkyuĀkfkuyĀPku yLkkuMōkr¼{kLke ykī{k Ē¼kō LkLk rLkr{yūĀkrhýk{ sL{kōP {P[ĒLku÷kōPīfūĒLkP{kLkMkōkĀy çknw yf÷Au yu¼kōLkøkh økPkuLkupkīk{qīk òf[ĒyS {nkhks ĀkMkuR.Mkt. 1887Lk {u{kMkLke 1h{e īkkhe¼uĒēūkk ÷eĀe. {P[Ē {mLk Ā{oōsps çkLkPku økĀ¼Āōīk LkkyuLke

{kmlkS LkkLkÁkýúke s Príkōōkōkk Mkkōkōk kt ykōōk ÷kōPk. Ä{úke yMh yk ð¾íúke s ÚkE. rákíkyuÁkōkLke EáAk Ákh¾e PríkōBo ©e ÁÁk[ÉS ÁkkMkuhniōk ÉeÁku Lkō ð»kúke LkkLke ðP{kt Ák[«rík{ý, Sōrō[kh «fhý ykrÉLkku yÇPkk fhe ÷eÁku

rō.Mt. 1903{kt íkaykuPríkōBoMkkúkuVhíkk Vhíkk 'úkeS Ákki úkkú' Lke Pk°kkuyuokPk ynª íkaykukuÉeúkk ykÁke ÁkkákkLkk rp»P ònh fPko ynªúke íkaykayuPríkōBoMkkúkuÁkýoÉp íkhV rōnh fPkoLkuPríkÁkýk{kt {íPíōuúku Ép{kt s rō[híkk híkk.

rō.Mt. 1910{kt PríkōBo ©e ÁÁk[ÉS fk÷Ä{oÁkkBpk. {kmlk÷k÷Syu¾íkhokáAep ©e {nlyMkkōkhS ÁkkMkuhnelkukP+kÇPkk fPko

yifÉk íkaykuf÷fkk{kktÁkÁkPkoíPkhuyif ©kōfu«Úk{Épúkk yLkuōÉLkkuçkÉ÷u«ýk{fPko PríkSLkk rÉ÷{kt ykúke çknu{LkkuÚkLk ÁkÉk ÚkPú íkaykuku÷kōPúfuMkk[k Ä{úke «\Ákýk fhōe òRyu f÷fkkúke rōnh fhe fkepe ðōkhuMkk÷kúke {u-kfík ÷úkk íkaykuy{s{h ykōPk. ynª íkú ýuMōík: ©e Mkk¾ōLkkú ¼ōkōLkLke Mkk{uMt. 1931{kt Mkkōke Mōefkhe PríkÁkýLkku íPkok fPko

íkaykoye yu«Úk [kíkūkk Ák÷e ({khōkz){kt fPō ÁkAe çkeò A [kíkūkk {khōkz{kt s fhe Mkkík{ú [kūkkMkk òÁÁk{kt fPō ynet íkú ýuyk÷{[ÉS; sp{mLk, fktík{mLk, n»kq{mLk ykrÉ MkkÁwçkLkkōPk. íkúÁkAe okshkík íkhV «Pký fPō

Mt. 1944Lku [kíkūkk íkaykuy{ÉkōÉ{kt fPō yk ð¾íúku íkú ýu{úkkELkk Ä{ōñelk úkPkkE ÉÉpkk Mkk¾¾e. ykōk {nLk pn{kt sLkÄ{úke «¼kōLkk fhōkLke WíFk ðōke. Lkurō.Mt. 1946{kt Mkkík{kt [kíkūkk fhe {úkkE íkhV rōnh fPko rō.Mt. 1947Lkk [Pk MkkÉ-ōLkk hkas íkayku ¼kP¾÷k ykōPk yLku íPkúke ÷k÷çkkōk ÁkÁkPko ynª MkkÁy/kukuWíkhōkLkuMkkLk Lknkúú WÁkÉp ykÁke íkú ýuúkkE ðPōMkk fhōe. yk [kíkūkk y°kus fPō yk ÁkAe íkaykuMkkík ÁkÁkPko íkayku yk çkÁk úkPkk{kkt Á{çkes ðkōíkk okPk, LkuBPkt sLkÄ{úkkuÁkPku «[kh Lknkúku íPkt sLkÄ{úku òyéúkk fPko íkaykuyMkk{Mík SōLk Ä{¾kōLkk {kxuōékkōPú Áký íkú kt {úkkR yLkuMkkík {kxusu yúkkōk ©{ MkkōPkúkur[hM{hýep Au

ykōk yif {nLk {mLkōh 76 ð»kúke ò{hulMkkík {fkk{uMt. 1963Lkk [Pk ðÉe-1hLkk hkas fk÷Ä{oÁkkBpk.

PkkōrLkC ©e{ÉTçkMkkōkhSMkkhS

PkkōrLk»X rōpkyúke yfnyf sLk MkkkkLk{kt òyéúkk «¾h yáPkí{«úe Mkk{ÚkoMkkníp h[rPíkk ©e{ÉT çkMkkōkhSMkkhS sLk Mkk{ks{kt yúkhÉnu ykusuÁký y{h Au sLkkusLkúkhkú{kt yksuúkykuÁkōP Au íkú LkMkkníp okshkíkLke LkkLke {kxe Éhuf fku{kt ðí[kP Au

yōk Mkk{ÚkoPkkE ÁkMkkLkku sL{ ðzkÉhk hkbPLkk rōòÁkñ okk{kt fyçke ÁkkxeÉkhLku íPkt rō.Mt. 1930Lkk {nk ðÉe-14Lkk hkas ÚkPkuníku íkú LkMkkkhe Lkk{çknu[hÉkMkk níku íkú Lkk rákíkkLkLk{rpðS¼kE yLku{kíkkLkLk{yçkkçkE níku rákíkkLkkuÁÁku¾úkkLkuníku Áký {kíkk Bpkhuōiýō Ä{úkk Ákōhe níkk. íPkhuÁkíkk rpð¼ōík níkk. ÁkPkkLkuçkLkkuÄ{úkkuÁkhrh[P yōkhLkōkh Úkíku {kíkk-rákíkkLk Ä{eÁkýLke AkÁk yk÷e «çkª níke fu íkú Lkk ½hLkkuÁk÷e ku fúkhkuÁký yrōkPkhMkk fhíku çknu[hÉkMkkLku fúkhkLkku ykx÷kuÄ{çkÉ É¾e, Ä{oÁkh ©ōk ò{e. íkaykuçkōk, Prík, ÁkMkkýe fuVfehLk Ákōhe çkLkP. yf MkkRyuúkk fíðª ÷÷kx íkhV íkkfe fíku

'íkhurÉ÷ {U¾Ék fk «fkp nkōōkk, íkú¾Ék fk çkÉk nkōkk.

MkkMkk LkkLkÁkýúke s Mkkhú ¼÷¼÷k çkªPk Mkkúkkx→h ÷u! M{hýpÁóík yLkuokn ýpÁóík Áký íkx÷e ysçk.

okushkíte A [kálke. Rb÷ep çku [kálke, fEF WÉñ {hkXe, yúkhkúku yÇPkm fPko yk ð¼ík MwÁe íkyku ¼kMk sLk íkíð;kkLkúke yòÚPk níkk. íkx÷k {kt ©e hrðMkkòkhS {nkhksLkku íku LkuÁkrh [P ÚkPku yk Ákrh [P økkZ ÚkPku LkusLkÁ {oíkhV íku Lke ©Øk ðÁe, WÁkk©P {kt sðñpY fPñ ÁkS {f rpúkf hrðpñh bk te níkk. íku yúçknú hÉkMkLku hk'ke ¼kMk yLkuzòk÷e íPkòk fPkoÁkAe yÇPkm fhkððLkúfíktñ½h hMkkR òíkus ÚkkP, Áký Á {Lkku«í yk÷ku økkZ ÚkP÷ku fuMkksuhkx÷ku Lku {h [ñs ¼kE [=kðe ÷y Áký yÇPkm Lk Akzu! Áñ yLku«n÷kÉ ÚkðLkkt Mð; kt íku yúLkLkÁkýúke s ykðíkt

sLkÁ {o «íPu íku Lku«í økkZ Úkíku síkku níku íkykuMk {krP. ÁkkwknLkuÁkrzf {ýkt fhíkt ÚkP níkk. nõu f {kðLkkuMk {P ykðíkt íku yúðfe÷kík fhðLkkuð [kh fPko Áký íku SðLk íkhV íkhík {kt s yÁr [ÁkÉk ÚE. yk¼hu ykò÷e økk {kt ÁkS {f rpúkfLke Lkafhe Mðefkhe. yk Lkafhe {kt íkyku sLk íkð;kkLk yLku bk ÷kPPLk {kt òzk Wíkhe pòPk. Ákrhýk {urð.Mk. 19Ák7Lk {kòkph MwÉ-6Lk hks Ák÷yÁkñ {f {uíkú yú©e Mw¼MkkòkhS {nkhks ÁkMkuÉeÁk Mðefkhe.

íku Lke MkkÁwkk ysçk níke, hMkLýp WÁkh fçkq níku [kLku íku SðLk¼h MðÉ fPko Lknkúku rðnh Áký Wokú fhíkk. Ák'kíkhk Áký telkk Ákrh [P {kt Lk ykðíkt. ðkt [LkLk íku yk÷k hrMkP fu÷ok¼ok hÁk000 ÁkMíkfu íku yúðkPkt níkt, LkuÉeúkk ÷úkk MwÁe {kt ÷ok¼ok Mkuðkh ©e {É Eð [ý fík 'yapí {Mkh' ðkPkuníku

sLkúkh Mkrníp Mk {u {fe pfb íkðñ [k÷w¼k»kkLkúMkrníp sLkkuÁkMkuLknkúku íkykyu íku ¼kx Ákpe fhðk Áký ÷eÁñ níkt ;kkLk {tÉh yLkuokúÁf÷kúkk íkuÁkfk rn {kPíke níkk. fñE íku fPko fhíkú íku {kt {ÉÉ fhíkk. Ákkúku Áký WÁkÉp fheLkuçkzokkuLkuÁkXpòk÷kykuMúkkÁkLk fhkðíkt. ðñkðúkk {kt Mk {ks {kt íku Lke fešík «Mkhe hne. Ákrhýk {u rð.Mk. 1970Lk {kòkph MwÉ-1ÁkLk rÉðMku íku Lku yk [kPòÁkÉðe ykÁkðk {kt ykðe.

rníkkÁkÉp íkhk sLk Mk {ÉkP Lk ¼÷ñ fhðk Mkkúku íkykuokúshe røkhk {kt ÁkMíkfu ÷¼ðLke Míkík {nkkík fPko fhíkk, yLkuyLkñs fkhý Aufuíkú yú÷ok¼ok MðkMkus÷k yÁkðookúkkusLkMk {ksLku [hyúÁPko yk {kt Áký ÷k÷k ÷sÁkíkhkPusLkÁ {o {kx÷¼÷e ykúkákf økúLkku sðçk ykÁkík '÷k÷k ÷sÁkíkhkP yLkuÁ {ó Lk {f økúk çkrkh Ákze íku yúf÷k÷k ðñé kúktñrLkhMkLk Míp ík÷ðLkúÉpòk fhkðpñíkt íku s sLk íkð;kkLkku÷okíkk sLk Mqk {kt {šíkÁkð. rp»PkkñrLk»kÉ. sLkár»xyu EpkðkMkPkkñrLk»kÉ ¼kðkúkorððú [Lk, f {Pkk, Ákh {kí {kBPkñík, f {çfík, ÁkS {f økÁMkbn ðokñuçkrkh Ákze sLk Mkrníp- Mk {tØLkku zñfuðokkzákuníku MqñSyuðeðÁkñ {kt yf ;kkLk {tÉh Áký MúkkÁkPñíkt MkkÁyku {kxúkk økÁf÷Lke íkykúke çkrñ¼kðLk níke.

íkyku©eLkkuÉñ Áknze níke. íku Lk nkú Zª [ý MwÁe Ákrñ [íkk LkuBPkñík»kyku fñuAufu íku Lk nkú-ÁkòLk ykòk÷k {kt 18 [ç níkt. BPkñík»k fñufuLk fñu íkyku {nk¼kòPp÷e Lku«íkkÁke níkk. íku Lk fPko yksu íku Lke r [hSð fešíkLkuçkrkh Ákze hík Au sLkLk MkkÁwçkLkP Áíkt íkyku {Mk÷ {kLk, Xkfhz funrñsLkúkk økÁ Lknkúkk {xák. ÁkPwÁk÷eykuÁkh íkyku íkx÷ñs Òñk÷ hk¼íkk. yuPkkèLke ár»x {kt MkrñMk {kLk níkt.

ykðk, sLkMkÁMk {ksYÁke Lk¼kuçz÷ {kt yÁkðo íksu í an÷e hñ÷k Mkkúkkurð.Mk. 1981Lk sík ðÉe-3Lku rÉðMkuÁk1 ðkúke ðPuðeðÁkñ {kt MðokðkMk ÚkPku {kLkðeLke fPk ðP Au Áký fešík síke Lkúke. ÁktzíkðPo ©e ÷k÷ [ýLk pçÉku {kt fñeyu íku...

"sLk Mk {ksuÁkñkkLkku yf yríkeP «ríkrLkrÁ. yMkkÁkhý Mw¼x, Wá [fkxLkku {nkÁkÁ»k. yf WYk {Pkøke, pñ¼Af Mík, yrðhík Wákøke, ©ç frð, pMkLkLkku y«rík¼ ¼óík, sLkPkkLkLkku¼kLkuy MkrnípLkku yf rðpç rð÷Mkku ykPkkí {;kkLkLkku yÁkðorLkrÁ, rLkMÁkhe Áíkt pkkMkLk ÉkÍ ÁhkðLkkh, MÈokñy {tzík, rð [úký çkñØLkkuMkkòkh økuçkòPku"